OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA PAKIETU CONCORDIA FIRMA

OGÓLNE ZASADY UBEZPIECZENIA

§ 1

1. Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Concordia Wielkopolska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej „ubezpieczycielem“, z przedsiębiorcami oraz innymi jednostkami organizacyjnymi, osiągającymi w roku podatkowym łączny przychód z działalności gospodarczej nie wyższy niż 15.000.000,- złotych i ubezpieczającymi mienie od ognia i innych zdarzeń losowych oraz od kradzieży z włamaniem i rabunku na łączną sumę nie wyższą niż 5.000.000,- złotych, zwanymi dalej „ubezpieczającym“.
2. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje wyłącznie w zakresie ryzyk określonych w umowie ubezpieczenia, klauzulach, uzupełnieniach lub załącznikach do niej, zgodnie z postanowieniami niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.
3. Umowa ubezpieczenia może regulować prawa i obowiązki stron w sposób odbiegający od niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia. Wprowadzenie do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia wymaga przyjęcia tych postanowień przez obie strony umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Ubezpieczyciel przedstawi ubezpieczającemu różnice pomiędzy umową ubezpieczenia a ogólnymi warunkami ubezpieczenia, wyznaczając mu co najmniej siedmiodniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W braku sprzeciwu uważa się, że umowa doszła do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie wyznaczonego terminu do złożenia sprzeciwu.
4. W sprawach nieuregulowanych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, kodeksu cywilnego oraz inne bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa.

§ 2

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia obejmują:
1) ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych,
2) ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku,
3) ubezpieczenia mienia od dewastacji,
4) ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia,
5) ubezpieczenie sprzętu elektronicznego,
6) ubezpieczenie rzeczy w przewozie krajowym (cargo),
7) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej,
8) ubezpieczenie ochrony prawnej,
9) ubezpieczenie kosztów zakłóceń w działalności,
10) ubezpieczenie kosztów wycofania produktów z rynku.

§ 3

1. Ubezpieczenie można zawrzeć na rzecz przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, która prowadzi ewidencję mienia w jednej z następujących form: księga rachunkowa, podatkowa księga przychodów i rozchodów, ewidencja środków trwałych, ewidencja wyposażenia, spis z natury towarów, wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, książka zamówień, wykaz przyjęcia i wydania środków obrotowych.
2. Ubezpieczenie może zostać zawarte również na rzecz przedsiębiorcy, nie prowadzącego ewidencji, o której mowa w ust. 1, pod warunkiem sporządzenia, przy zawarciu umowy, wykazu ubezpieczanego mienia.
3. Warunkiem uzyskania możliwości wykupienia na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczeń, o których mowa w § 2 pkt. 3-9, jest uprzednie zawarcie umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych oraz od kradzieży z włamaniem i rabunku.

§ 4

1. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć na rzecz innej osoby (ubezpieczonego). W takim wypadku postanowienia niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia mają odpowiednie zastosowanie także wobec tej osoby.
2. Ubezpieczyciel może podnieść przeciwko wszystkim ubezpieczonym osobom zarzuty dotyczące niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków wynikających z umowy ubezpieczenia.

CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNIA I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

§ 5

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

1. **Ubezpieczenie obejmuje** określone w umowie:
   1) zewidencjonowane mienie wykorzystywane w związku z prowadzoną działalnością, które stanowi własność ubezpieczającego lub jest w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
      a) budynki i budowle,
      b) maszyny, urządzenia oraz wyposażenie,
      c) środki obrotowe,
      d) wartości pieniężne,
   2) nakłady inwestycyjne,
   3) mienie osób trzecich przekazane ubezpieczającemu w celu sprzedaży lub wykonania usługi,
   4) mienie pracownicze, rozumiane jako mienie osobistego użytku lub służące wykonywaniu czynności zawodowych przez pracowników ubezpieczającego, z wyłączeniem wartości pieniężnych.
2. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie ubezpieczenia, a mienie pracownicze - również w innym miejscu na terytorium Polski, w którym praca jest świadczona na polecenie ubezpieczającego.

§ 6

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

1. **Szkody objęte ubezpieczeniem** to takie, które są bezpośrednim następstwem zdarzeń przewidzianych w umowie.
2. Mienie, o którym mowa w § 5 ust. 1 jest ubezpieczone od szkód powstałych wskutek:
   1) pożaru,
   2) uderzenia pioruna,
   3) wybuchu,
   4) upadku statku powietrznego.
   5) szkód wodociągowych,
   6) huraganu,
   7) powodzi,
   8) spływu wód po zboczach,
   9) gradu,
   10) deszczu nawalnego,
   11) śniegu,
   12) osunięcia się ziemi,
   13) zapadania się ziemi,
   14) lawiny,
   15) trzęsienia ziemi,
   16) dymu i sadzy,
   17) huku ponaddźwiękowego,
   18) uderzenia pojazdu,
   19) upadku drzewa, masztu, słupa, anteny lub ich części,
   20) przepięcia.
3. Ubezpieczenie obejmuje także szkody, które powstały wskutek akcji gaśniczej, ratowniczej, wyburzenia lub odgruzowania, prowadzonych w związku z wystąpieniem zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia.

§ 7

O CO MOŻNA ROZSZERZYĆ UBEZPIECZENIE

Pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych może zostać rozszerzone o:
1) **klauzulę reprezentantów**,
2) ubezpieczenie szkód powstałych na skutek rozmrożenia ubezpieczonych towarów,
3) **klauzulę automatycznego pokrycia**.

§ 8

W przypadku rozszerzenia umowy o **klauzulę reprezentantów** ubezpieczyciel - odmiennie niż wynika to z § 44 - jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa reprezentantów ubezpieczającego, za których uważa się:
1) w przypadku **przedsiębiorstw państwowych** - dyrektora, jego zastępców i innych pełnomocników uprawnionych do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu ubezpieczającego w jego sprawach prawnomajątkowych w dziedzinie stosunków zewnętrznych oraz zarządcę i kierowników działów,
2) w przypadku **spółek z ograniczoną odpowiedzialnością** i **spółek akcyjnych** - członków zarządu, prokurentów i pełnomocników uprawnionych odpowiednio jak w pkt 1) dyrektorów i kierowników działów,
3) w przypadku **spółek jawnych i komandytowych** - wspólników, prokurentów i pełnomocników uprawnionych odpowiednio jak w pkt 1) oraz dyrektorów i kierowników działów,
4) w przypadku **spółek cywilnych** - wspólników oraz umocowane przez nich osoby trzecie a także dyrektorów i kierowników działów,
5) w przypadku **osób fizycznych** - pełnomocników oraz dyrektorów i kierowników działów.

§ 9

1. Ubezpieczenie szkód powstałych na skutek **rozmrożenia** obejmuje wyłącznie towary, których właściwości naturalne nakazują przechowywane ich w urządzeniach chłodniczych w temperaturze minus 18 stopni Celsjusza lub niższej.
2. Odpowiedzialność ubezpieczyciela ograniczona jest do kwoty 5.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia.
3. Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za **rozmrożenie** ubezpieczonego mienia, powstałe wskutek niewłaściwego przechowywania lub mechanicznego uszkodzenia opakowania towarów.

§ 10

1. W przypadku rozszerzenia umowy o **klauzulę automatycznego pokrycia** ubezpieczyciel obejmuje automatyczną ochroną ubezpieczeniową wzrost wartości środków trwałych, związany z ich modernizacją lub nabyciem, w których posiadanie wejdzie ubezpieczający w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela.
2. Odpowiedzialność ubezpieczyciela w stosunku do automatycznie ubezpieczonego na mocy niniejszej klauzuli mienia ograniczona jest do kwoty odpowiadającej **20% sumy ubezpieczenia środków trwałych**, aktualnej na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia.
3. Wzrost wartości przekraczający przyjęty w ust. 2 limit, może być odrębnie ubezpieczony na zasadach określonych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia.
4. Ubezpieczający jest obowiązany zgłaszać zwiększenie sumy ubezpieczenia oraz zapłacić stosowną składkę za doubezpieczenie w terminie 30 dni po zmianie wartości środków trwałych.
5. Składka za doubezpieczenie naliczana jest przy zastosowaniu stawki ustalonej w umowie ubezpieczenia oraz zasady pro rata temporis tj. proporcjonalnie do długości okresu ubezpieczenia, począwszy od daty poniesienia wydatków związanych ze wzrostem wartości środka trwałego, przy czym za rok uważa się 360 dni.
6. W przypadku zaistnienia szkody objętej ochroną na podstawie zapisów niniejszej klauzuli, ubezpieczyciel uprawniony jest do potrącenia z kwoty odszkodowania składek niezapłaconych, naliczonych w sposób określony w ust. 5, za cały okres ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 11

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

1. **Ubezpieczenie obejmuje** określone w umowie:
   1) zewidencjonowane mienie wykorzystywane w związku z prowadzoną działalnością, które stanowi własność ubezpieczającego lub jest w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
      a) maszyny, urządzenia oraz wyposażenie,
      b) środki obrotowe,
      c) wartości pieniężne,
   2) nakłady inwestycyjne,
   3) mienie osób trzecich przekazane ubezpieczającemu w celu sprzedaży lub wykonania usługi,
   4) mienie pracownicze, rozumiane jako mienie osobistego użytku lub służące wykonywaniu czynności zawodowych przez pracowników ubezpieczającego, z wyłączeniem wartości pieniężnych.
2. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie ubezpieczenia, a mienie pracownicze - również w innym miejscu na terytorium Polski, w którym praca jest świadczona na polecenie ubezpieczającego.

§ 12

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

1. **Szkody objęte ubezpieczeniem** to takie, które są bezpośrednim następstwem zdarzeń przewidzianych w umowie.
2. Mienie, o którym mowa w § 11 ust. 1, jest ubezpieczone od szkód powstałych wskutek:
   1) kradzieży z włamaniem,
   2) rabunku.
3. Ubezpieczenie danej grupy mienia od szkód powstałych wskutek kradzieży z włamaniem obejmuje również koszty naprawy zniszczonego lub uszkodzonego w związku z kradzieżą z włamaniem lub jej usiłowaniem mienia danej grupy (w ramach sumy ubezpieczenia danej grupy mienia), a także zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien i drzwi (do kwoty 3.000 ,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia).

§ 13

O CO MOŻNA ROZSZERZYĆ UBEZPIECZENIE

Pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku może zostać rozszerzone o ubezpieczenie:
1) **wartości pieniężnych w czasie transportu** od szkód powstałych bezpośrednio wskutek:
   a) rabunku,
   b) zniszczenia lub uszkodzenia środka transportu w wyniku wypadku drogowego,
   c) wystąpienia zdarzenia powodującego śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia osoby sprawującej pieczę nad ubezpieczonym mieniem, uniemożliwiającego jego ochronę,
3) **klauzulę automatycznego pokrycia** w brzmieniu określonym w § 10, przy czym rozszerzenie to nie dotyczy mienia ubezpieczonego w systemie na pierwsze ryzyko.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD DEWASTACJI

§ 14

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

1. **Ubezpieczenie obejmuje** określone w umowie:
   1) zewidencjonowane mienie wykorzystywane w związku z prowadzoną działalnością, które stanowi własność ubezpieczającego lub jest w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
      e) budynki i budowle,
      f) maszyny, urządzenia oraz wyposażenie,
      g) środki obrotowe,
      h) wartości pieniężne,
   2) nakłady inwestycyjne,
   3) mienie osób trzecich przekazane ubezpieczającemu w celu sprzedaży lub wykonania usługi,

4) mienie pracownicze, rozumiane jako mienie osobistego użytku lub służące wykonywaniu czynności zawodowych przez pracowników ubezpieczającego, z wyłączeniem wartości pieniężnych.
2. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie ubezpieczenia, a mienie pracownicze - również w innym miejscu na terytorium Polski, w którym praca jest świadczona na polecenie ubezpieczającego.

§ 15

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

Mienie, o którym mowa w § 14 ust. 1, jest ubezpieczone od szkód powstałych wskutek dewastacji.

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

§ 16

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

1. **Ubezpieczenie obejmuje** zainstalowane zgodnie z przeznaczeniem i stanowiące własność ubezpieczającego lub będące w jego posiadaniu na podstawie tytułu prawnego:
   1) stałe oszklenia zewnętrzne i wewnętrzne budynków i budowli,
   2) szklane lub kamienne wykładziny oraz budowle, neony, reklamy świetlne, szyldy, gabloty, lustra i witraże niezabytkowe, wykonane ze szkła, minerałów i ich imitacji lub tworzyw sztucznych.
2. Ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie znajdujące się na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie ubezpieczenia.

§ 17

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

1. Przedmioty wymienione w umowie ubezpieczenia ubezpieczone są od szkód powstałych wskutek ich stłuczenia lub pęknięcia.
2. Ubezpieczenie - w granicach sumy ubezpieczenia - obejmuje także:
   1) koszty ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiających wstawienie szyb w przypadku ich stłuczenia lub pęknięcia,
   2) demontaż lub naprawę instalacji świetlnych i neonowych.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

§ 18

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

Ubezpieczenie obejmuje określony w umowie:
1) **sprzęt elektroniczny**, zainstalowany na stanowisku pracy, nie starszy niż 5 lat, gotowy do użytku zgodnie z przeznaczeniem, dla którego testy próbne zostały zakończone z wynikiem pozytywnym, chyba że przeprowadzenie tych testów nie było wymagane przez producenta,
2) zewnętrzne **nośniki danych oraz zapisane na nich dane** (w tym oprogramowanie), stanowiące własność ubezpieczającego.

§ 19

ZAKRES TERYTORIALNY UBEZPIECZENIA

1. Sprzęt elektroniczny objęty jest ochroną ubezpieczeniową na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie ubezpieczenia, podczas eksploatacji i transportu wewnątrzzakładowego.
2. Dane oraz zewnętrzne nośniki danych określone w umowie są objęte ochroną ubezpieczeniową na terytorium Polski, w miejscu wymienionym w umowie, a także w zewnętrznym (znajdującym się poza miejscem ubezpieczenia) archiwum danych oraz podczas transportu między miejscem ubezpieczenia a zewnętrznym archiwum danych.

§ 20

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

1. Z zastrzeżeniem postanowieniń ust. 3 **sprzęt elektroniczny** ubezpieczony jest od zniszczenia lub uszkodzenia wskutek zdarzeń losowych o charakterze nagłym i nieprzewidzianym, w wyniku których sprzęt został utracony lub nie może osiągnąć parametrów znamionowych – zakres podstawowy.
2. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 1 ubezpieczenie obejmuje w szczególności szkody wynikłe z:
   1) błędów w obsłudze, niewłaściwego użytkowania,
   2) pożaru,
   3) wybuchu,
   4) działania wody i wilgoci,
   5) błędów popełnionych w trakcie konstrukcji, produkcji lub montażu, a także wad materiałowych,
   6) przepięcia, przetężenia i innych przyczyn elektrycznych.
3. Za opłatą dodatkowej składki ubezpieczenie może zostać rozszerzone o ryzyko kradzieży z włamaniem, rabunku lub dewastacji.
4. Ubezpieczenie obejmuje także szkody, które powstały wskutek akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia, jak również koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien i drzwi.

§ 21

Dane oraz zewnętrzne nośniki danych ubezpieczone są od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia, o ile:
1) z tytułu wystąpienia określonego zdarzenia istnieje odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę materialną w ubezpieczonym nośniku, oraz
2) w wyniku tego zdarzenia dane nie nadają się do odczytu ani zapisywania.

§ 22

O CO MOŻNA ROZSZERZYĆ UBEZPIECZENIE

Pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki ubezpieczenie sprzętu elektronicznego może być rozszerzone o:
1) **klauzulę automatycznego pokrycia** w brzmieniu określonym w § 10, przy czym rozszerzenie to nie dotyczy mienia ubezpieczonego w systemie na pierwsze ryzyko,
2) **klauzulę ubezpieczenia sprzętu przenośnego**, obejmującą szkody w przenośnym sprzęcie elektronicznym używanym do prac służbowych przez ubezpieczającego lub jego pracowników poza miejscem ubezpieczenia, o ile prace te miały miejsce na terytorium Polski, przy czym:
   a) ubezpieczeniem nie są objęte szkody powstałe lub zwiększone wskutek wypadku środka transportu należącego do ubezpieczającego, jeżeli wypadek ten został spowodowany złym stanem technicznym pojazdu, bądź też szkoda powstała lub została zwiększona wskutek niewłaściwego opakowania sprzętu, niezgodnie z zaleceniami producenta lub wskutek braku takiego opakowania,
   b) ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe wskutek kradzieży z włamaniem z pojazdu pod warunkiem, że:
      aa) pojazd ten posiada twardy dach (jednolita sztywna konstrukcja),
      bb) w chwili kradzieży był prawidłowo zamknięty na klucz,
      cc) sprzęt pozostawiony w pojeździe został zamknięty w bagażniku lub w innym schowku, stanowiącym seryjne wyposażenie pojazdu,
      dd) sprzęt został skradziony w godzinach: 6.00 - 22.00 - przy czym ograniczenie to nie dotyczy przypadku kradzieży, gdy pojazd zaparkowany został na parkingu strzeżonym i wyposażony był w aktywne urządzenie antywłamaniowe (np. wywołujące alarm), albo znajdował się w garażu zamkniętym.

UBEZPIECZENIE RZECZY W PRZEWOZIE KRAJOWYM (CARGO)

§ 23

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

1. **Ubezpieczenie obejmuje** rzeczy określone w umowie ubezpieczenia, podczas drogowego kolejowego, lotniczego lub śródlądowego przewozu krajowego, wykonywanego transportem własnym lub obcym, w odniesieniu do których ubezpieczający ponosi ryzyko transportowe.
2. Dla przewozów dokonywanych w związku ze sprzedażą typu vanselling ubezpieczyciel może określić dodatkowe lub odmienne warunki ubezpieczenia.
3. Ubezpieczenie rzeczy określonego rodzaju podczas przewozów dokonywanych w okresie ubezpieczenia (**obrotowa umowa ubezpieczenia**).

§ 24

OD CZEGO CHRONI UBEZPIECZENIE

1. Ubezpieczenie obejmuje utratę, ubytek lub uszkodzenie przewożonych rzeczy wynikłe z następujących ryzyk:
   1) wypadku środka transportu,
   2) rabunku,
   3) dewastacji,
   4) pożaru,
   5) uderzenia pioruna,
   6) wybuchu,
   7) huraganu,
   8) powodzi,
   9) spływu wód po zboczach
   10) deszczu nawalnego,
   11) gradu,
   12) osunięcia się ziemi,
   13) zapadania się ziemi,
   14) lawiny,
   15) upadku statku powietrznego.
2. Ubezpieczeniem objęta jest również utrata, ubytek lub uszkodzenie przewożonych rzeczy na skutek upadku, uderzenia, uszkodzenia przez urządzenia załadowcze, z zastrzeżeniem postanowień ust. 3-4:
   1) podczas i w związku z operacjami załadunkowymi na środek transportu, dokonywanymi w miejscu nadania, przed rozpoczęciem przewozu oraz
   2) podczas i w związku z operacjami wyładunkowymi ze środka transportu, dokonywanymi w miejscu przeznaczenia, po zakończeniu przewozu.
3. Za początek operacji załadunkowych uważany jest moment gdy przedmiot ubezpieczenia zostanie uniesiony w miejscu składowania nadawcy w celu bezpośredniego umieszczenia na środku transportu, a za zakończenie - moment jego umieszczenia i zamocowania na środku transportu.
4. Za początek operacji wyładunkowych uważany jest moment rozpoczęcia usuwania mocowań transportowych, a za zakończenie - moment umieszczenia przedmiotu ubezpieczenia w miejscu składowania odbiorcy, bezpośrednio po zdjęciu ze środka transportu.

§ 25

1. **Przy dokonywaniu przewozu transportem własnym** ubezpieczenie obejmuje również **ryzyko kradzieży** rzeczy z pojazdu, jak również rzeczy wraz z pojazdem z płatnego parkingu, jeżeli urządzenie i organizacja parkingu prowadzi jednoznacznie do oceny, że samochody są całodobowo pilnowane przez obsługę parkingu i chronione przed kradzieżą, przy czym:
   1) parking jest ogrodzony ze wszystkich stron stałym ogrodzeniem i posiada zamykaną bramę wjazdową lub szlaban wjazdu obsługiwany przez wartownika,
   2) przy wjeździe otrzymuje się kwit parkingowy z wpisanym numerem rejestracyjnym pojazdu, datą i godziną wjazdu,
   3) za pobyt pojazdu na parkingu uiszczana jest stosowna opłata,
   4) przy wyjeździe wartownicy sprawdzają, czy osoba wyprowadzająca samochód jest do tego uprawniona,
   5) kierowca pozostawiający na parkingu pojazd z towarem zobowiązany jest wyłączyć silnik, zamknąć pojazd na klucz, zabrać ze sobą kluczyki do pojazdu, dowód rejestracyjny, prawo jazdy oraz dokumenty ładunkowe.
2. Ubezpieczający powinien udzielić wszystkim osobom którymi posługuje się przy dokonywaniu przewozów pisemnej instrukcji zgodnej z warunkami określonymi w niniejszej klauzuli
3. Udział własny ubezpieczającego w każdej szkodzie powstałej wskutek kradzieży wynosi 5%, nie mniej jednak niż 300,- zł.

§ 26

Ubezpieczenie obejmuje także utratę, ubytek lub uszkodzenie przewożonych rzeczy, powstałe wskutek akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia.

§ 27

O CO MOŻNA ROZSZERZYĆ UBEZPIECZENIE

Pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki ubezpieczenie może zostać rozszerzone o ryzyko kradzieży w zakresie określonym, o którym mowa w § 25, przy dokonywaniu przewozu **transportem obcym**.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 28

CZEGO DOTYCZY UBEZPIECZENIE

Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną osób objętych ubezpieczeniem za szkody w mieniu lub na osobie, wyrządzone osobom trzecim na terytorium Polski, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyny niedozwolone, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania):
1) w związku z posiadaniem i użytkowaniem nieruchomości oraz stacjonarnych maszyn, urządzeń i instalacji wszelkiego typu,
2) w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej określonej w umowie ubezpieczenia.

§ 29

Ubezpieczenie obejmuje szkody, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia na terytorium Polski, niezależnie od daty zgłoszenia roszczeń przez poszkodowanych (o ile roszczenia to nie są przedawnione), z zastrzeżeniem postanowień § 54 ust. 2 pkt 4).

§ 30

Osoby objęte ubezpieczeniem:
1) ubezpieczający, a w razie zawarcia umowy na rzecz innej osoby - ubezpieczony,
2) obecni i byli pełnomocnicy oraz pracownicy ubezpieczającego albo ubezpieczonego, w zakresie szkód wyrządzonych w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych na jego rzecz, które wystąpiły w czasie trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela.

§ 31

O CO MOŻNA ROZSZERZYĆ UBEZPIECZENIE

1. Pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki ubezpieczeniem można objąć odpowiedzialność cywilną osób objętych ubezpieczeniem za szkody, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyny niedozwolone, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania):
   1) **w mieniu, wyrządzone w nieruchomościach osób trzecich** (OC najemcy) użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem na podstawie umowy najmu lub dzierżawy, albo innego pokrewnego stosunku prawnego; ubezpieczenie obejmuje szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu nieruchomości i ich części składowych, przy czym ubezpieczenie OC najemcy nie obejmuje:
      a) szkód w gruntach wszelkiego rodzaju,
      b) szkód w urządzeniach i instalacjach wszelkiego rodzaju oraz mieniu ruchomym, chyba że stanowi część składową użytkowanej nieruchomości,
      c) szkód wynikłych ze zużycia rzeczy w trakcie ich użytkowania;
   2) **na osobie, wynikające z wypadków przy pracy** (OC pracodawcy) w rozumieniu Ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. 199, poz. 1673 z pózn. zmianami), wyrządzone pracownikom ubezpieczającego, a także osobom świadczącym pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, o ile ubezpieczający obowiązany jest do odprowadzania z tego tytułu składki na

ubezpieczenie społeczne, przy czym ubezpieczenie **OC pracodawcy** nie obejmuje:
a) szkód wynikłych z wypadków mających miejsce przed datą początkową,
b) szkód powstałych wskutek stanów chorobowych, nie wynikających z wypadków, o których mowa powyżej,
c) świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zakaźnych,

3) **na osobie lub w mieniu, wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców** (OC podwykonawcy) ubezpieczającego; podwykonawców tych uważa się za osoby objęte ubezpieczeniem w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia przez ubezpieczającego i tylko w odniesieniu do szkód wyrządzonych przy wykonywaniu powierzonych im przez ubezpieczającego prac, usług lub innych czynności, przy czym ubezpieczenie **OC podwykonawcy** nie obejmuje szkód powodujących roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem,
4) **na osobie lub w mieniu, powstałe po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy** (OC z tytułu wadliwego wykonawstwa), wynikłe z nienależytego wykonania pracy lub usługi przez osoby objęte ubezpieczeniem, o ile wykonywanie tej pracy lub usługi rozpoczęło się po dacie początkowej, przy czym ubezpieczenie OC z tytułu wadliwego wykonawstwa nie obejmuje szkód związanych z działalnością zawodową prowadzoną przez osoby objęte ubezpieczeniem, w szczególności w zakresie projektowania budynków, budowli i oprogramowania komputerowego,
5) **w mieniu ruchomym osób trzecich, poddanym obróbce, czyszczeniu, naprawie lub innym czynnościom** (OC za szkody w mieniu poddanym obróbce) przez osoby objęte ubezpieczeniem, przy czym ubezpieczenie **OC za szkody w mieniu ruchomym poddanym obróbce** nie obejmuje:
a) szkód w rzeczach, z których osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, użyczenia, leasingu albo innego pokrewnego stosunku prawnego,
b) szkód w wartościach pieniężnych i wszelkiego rodzaju dokumentach,
c) szkód wyrządzonych podczas prac ładunkowych wszelkiego rodzaju,
6) **wyrządzone przez pojazdy nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu OC**, w szczególności wolnobieżne lub specjalne,
7) **wyrządzone przez rzecz wprowadzoną do obrotu** (OC za produkt).

2. Franszyza redukcyjna dla szkód w mieniu, w zakresie ryzyk określonych w ust. 1 pkt. 4), 5) i 7) wynosi 500,- zł, a w zakresie ryzyk określonych w ust pkt. 3) wynosi 1.000,- zł na wszystkie szkody wynikłe z tego samego zdarzenia, niezależnie od ich liczby, daty i miejsca ich wystąpienia.

§ 32

CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

1. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel:
1) wypłaca odszkodowanie poszkodowanemu lub
2) broni osobę ubezpieczoną przed nieuzasadnionym roszczeniem.
2. **Ubezpieczyciel pokrywa także**:
1) koszty wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z ubezpieczycielem w celu ustalenia okoliczności lub wartości szkody,
2) niezbędne koszty obrony sądowej w sporze prowadzonym na polecenie ubezpieczyciela lub za jego zgodą; jeżeli w wyniku wypadku, który powoduje odpowiedzialność ubezpieczającego, objętą ochroną ubezpieczeniową, zostanie przeciwko sprawcy szkody wdrożone postępowanie karne, ubezpieczyciel pokrywa koszty obrony, jeżeli zażądał powołania obrońcy lub wyraził zgodę na pokrycie związanych z tym kosztów,
3) niezbędne koszty działań podjętych przez ubezpieczającego po wystąpieniu wypadku w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej wartości, jeżeli środki te były właściwe, chociażby okazały się bezskuteczne.
3. Koszty, o których mowa w ust. 1 i 2, pokrywane są w ramach sumy gwarancyjnej.

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

§ 33

CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

1. **Ochrona ubezpieczeniowa przysługuje** ubezpieczającemu w zakresie określonej w umowie ubezpieczenia działalności gospodarczej lub działalności w ramach wolnego zawodu. Z ochrony ubezpieczeniowej korzystają również pracownicy ubezpieczającego w zakresie wykonywania umowy o pracę na jego rzecz oraz członkowie rodziny ubezpieczającego, o ile biorą oni udział w jego ubezpieczonej działalności.
2. **Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje**:
1) dochodzenie roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych, których następstwem jest szkoda osobowa albo majątkowa, w zakresie przewidzianym w § 39,
2) obronę interesów prawnych ze stosunków pracy,
3) obronę w postępowaniu karnym w związku z zarzutem popełnienia przestępstwa albo wykroczenia; w przypadku kary pozbawienia wolności lub grzywny przekraczającej 1000,- zł ubezpieczenie obejmuje przy każdym zdarzeniu objętym ubezpieczeniem łącznie dwa wnioski o ułaskawienie, odroczenie wykonania kary, warunkowe przedterminowe zwolnienie lub rozłożenie spłaty na raty,
4) sądową obronę interesów prawnych w zakresie ubezpieczeń społecznych.

§ 34

1. **Ochrona ubezpieczeniowa dotyczy kosztów** wynikłych ze zdarzenia ubezpieczeniowego, które wystąpiło w okresie ubezpieczenia.
2. **Zdarzeniem ubezpieczeniowym jest dla**:
1) czynu niedozwolonego - wystąpienie szkody w mieniu lub na osobie,
2) **popełnienia przestępstwa** lub wykroczenia - udowodniona lub podejrzewana chwila naruszenia przepisów prawa.

§ 35

1. **W przypadkach nie wymienionych powyżej** (w § 34 ust. 2) zdarzeniem ubezpieczeniowym jest chwila, w której ubezpieczający, jego przeciwnik lub osoba trzecia zaczął naruszać albo podejrzewa się, że zaczął naruszać prawa, obowiązki, zobowiązania umowne lub przepisy prawa; w przypadku wystąpienia kilku naruszeń zdarzeniem ubezpieczeniowym jest pierwsze z nich, nie uwzględnia się jednakże tych naruszeń, które wystąpiły w okresie wcześniejszym niż rok przed rozpoczęciem ochrony z obecnej umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczenie nie dotyczy zdarzeń, o których mowa w ust. 1, które:
1) wystąpiły przed upływem 3 miesięcy od daty rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej albo
2) wystąpiły w okresie późniejszym, ale miały związek z oświadczeniem woli lub zdarzeniem, które wystąpiło przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczeniowej albo w ciągu 3 miesięcy od daty rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej.
3. Zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy obrony interesów prawnych na podstawie umowy sprzedaży albo leasingu fabrycznie nowego samochodu.

§ 36

W odniesieniu do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia ochrona ubezpieczeniowa dotyczy wyłącznie tych czynów, w których karalne jest nieumyślne popełnienie danego czynu; w przypadku stwierdzenia winy umyślnej w prawomocnym orzeczeniu sądu, ubezpieczycielowi przysługuje roszczenie regresowe do ubezpieczającego o zwrot uprzednio wypłaconych świadczeń.

§ 37

Zakres terytorialny ubezpieczenia dotyczy wyłącznie zdarzeń, które wystąpiły na terytorium Polski, a za dopłatą składki - również krajów europejskich.

§ 38

1. Jeśli osobom trzecim z mocy ustawy przysługują roszczenia odszkodowawcze w wyniku śmierci ubezpieczającego, ubezpieczenie obejmuje również dochodzenie tych roszczeń.
2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, wykonywanie praw z umowy ubezpieczenia przysługuje wyłącznie ubezpieczającemu. Dopóki ubezpieczający nie złoży sprzeciwu, ubezpieczyciel ma prawo zapewnić ochronę ubezpieczeniową również innym ubezpieczonym na podstawie danej umowy ubezpieczenia. Ubezpieczenie nie obejmuje obrony interesów prawnych tych osób w sporach miedzy sobą oraz w sporach z ubezpieczającym.

§ 39

1. **Ubezpieczyciel pokrywa**:
1) koszty wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego ustanowionego przez ubezpieczającego - do wysokości nie wyższej niż koszty wynagrodzenia ustawowego. Ustanowiony adwokat albo radca prawny musi:
a) wykonywać zawód w miejscowości, w której ma siedzibę sąd właściwy dla rozpatrzenia danej sprawy oraz,
b) jeśli odpowiednie przepisy tak stanowią - być uprawniony do występowania przed tym sądem; postanowienia powyższe stosuje się odpowiednio do zagranicznych podmiotów uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej,
2) koszty sądowe, łącznie z należnościami dla świadków i biegłych w postępowaniu sądowym oraz koszty postępowania egzekucyjnego.
2. **Ubezpieczyciel ponosi również**:
1) koszty postępowania przed sądem polubownym, aż do zakończenia postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego - do wysokości 150% kosztów sądowych, które powstałyby przed właściwym sądem powszechnym pierwszej instancji,
2) opłaty i koszty w postępowaniu przed organami administracji państwowej i samorządowej, łącznie z należnościami dla świadków i biegłych w tym postępowaniu oraz koszty egzekucji administracyjnej,
3) koszty poręczenia majątkowego przewidzianego dla uniknięcia tymczasowego aresztowania,
4) koszty obrony interesów prawnych strony przeciwnej, o ile ubezpieczający na mocy prawomocnego orzeczenia sądu obowiązany jest do ich pokrycia.

UBEZPIECZENIE KOSZTÓW ZAKŁÓCEŃ W DZIAŁALNOŚCI

§ 40

CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

Ubezpieczenie obejmuje dodatkowe koszty działalności, które zostaną poniesione przez ubezpieczającego w związku z zakłóceniem lub przerwą w działalności gospodarczej spowodowanej szkodą w ubezpieczonym mieniu powstałą wskutek zdarzeń określonych w § 6 ust. 2, za którą ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność zgodnie z niniejszymi ogólnymi warunkami ubezpieczenia i o ile zdarzenie to zaistniało w miejscu ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych.

§ 41

Przez dodatkowe koszty działalności należy rozumieć koszty, które mają bezpośredni związek z powstałą szkodą i poniesione zostały w celu kontynuowania działalności gospodarczej, takie jak :
1) koszty związane z koniecznością czasowego użytkowania obcych pomieszczeń, maszyn lub urządzeń,
2) koszty przeniesienia lub transportu maszyn i urządzeń, surowców, towarów itp. do nowych pomieszczeń,
3) dodatkowe koszty pracy (godziny nadliczbowe i dodatki za pracę w nocy),
4) koszty poinformowania klientów i kooperantów o zmianach w prowadzonej działalności gospodarczej.

§ 42

W granicach sumy ubezpieczenia ubezpieczyciel pokrywa poniesione przez ubezpieczającego, udokumentowane fakturami, dodatkowe koszty powstałe w okresie niezbędnym do przywrócenia stanu technicznego sprzed powstania szkody, nie dłuższym niż 6 miesięcy od daty wystąpienia szkody. Przez przywrócenie stanu technicznego przed dniem powstania szkody należy rozumieć dysponowanie takimi samymi lub podobnymi budynkami, lokalami o zbliżonym standardzie oraz maszynami i urządzeniami jak przed powstaniem szkody.

UBEZPIECZENIE KOSZTÓW WYCOFANIA PRODUKTÓW Z RYNKU

§ 43

CO OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

1. Ubezpieczenie obejmuje koszty wycofania z obrotu produktu lub grupy produktów, które zostały wprowadzone do obrotu na terytorium Polski w okresie ubezpieczenia, a które zostały uznane przez właściwy organ administracji państwowej za niebezpieczne i objęte decyzją o wycofaniu ich z rynku na koszt ubezpieczającego.
2. Kosztami wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego są:
1) koszty badań zlecone przez organ nadzoru w celu określenia zagrożeń związanych z produktem,
2) koszty podania do publicznej wiadomości ostrzeżeń o produkcie,
3) koszty dotarcia do osób faktycznie władających produktem, jeśli zostaną podjęte działania zmierzające do wycofania lub odkupienia produktu,
4) koszty zniszczenia produktu, jeśli jest to jedyny środek usunięcia zagrożeń związanych z produktem.

CZEGO NIE OBEJMUJE UBEZPIECZENIE

WE WSZYSTKICH RODZAJACH UBEZPIECZENIA

§ 44

1. Ubezpieczenie nie obejmuje szkód powstałych wskutek umyślnej winy lub rażącego niedbalstwa ubezpieczającego albo osób, z którymi ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za które ponosi odpowiedzialność, przy czym w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej nie stosuje się wyłączenia rażącego niedbalstwa; zwolnienie z odpowiedzialności, o którym mowa wyżej przysługuje zwłaszcza wtedy, gdy ubezpieczający nie przestrzega wymogów zabezpieczenia mienia określonych w § 82.
2. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej świadomość szkodliwego oddziaływania wprowadzonej do obrotu rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi uważa się za równoznaczną z winą umyślną.
3. W ubezpieczeniu ochrony prawnej wyłączenie winy umyślnej nie dotyczy obrony w postępowaniach karnych o popełnienie wykroczenia.

§ 45

Ponadto z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są szkody spowodowane przez:
1) **sytuacje nadzwyczajne**: działania wojenne, stan wojenny, stan wyjątkowy, wojnę domową, zamieszki, rozruchy, niepokoje społeczne, trzęsienia ziemi, strajki, lokauty oraz akty terroryzmu i sabotażu, a także konfiskatę, nacjonalizację, przetrzymywanie lub zarekwirowanie mienia przez władzę,
2) **wyjątkowe czynniki**: działanie energii jądrowej lub skażenie radioaktywne, promienie laserowe i maserowe oraz pole magnetyczne i elektromagnetyczne,
3) **inne**:
a) systematyczne działanie hałasu, wibracji, ciepła, wody lub innych czynników,
b) zagrzybianie lub przemarzanie,
c) wyciek lub inne formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji,
d) osiadanie gruntu,
e) szkody pokrywane na podstawie prawa geologicznego i górniczego.

W UBEZPIECZENIU MIENIA OD OGNIA I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

§ 46

1. **Ubezpieczenie nie obejmuje szkód**:
   1) w budynkach i budowlach przeznaczonych do rozbiórki oraz w znajdującym się w nich mieniu,
   2) w nieużytkowanych lokalach oraz w znajdującym się w nich mieniu, jeśli były one wyłączone z eksploatacji przez okres dłuższy niż 30 dni,
   3) w namiotach oraz w znajdującym się w nich mieniu,
   4) w szklarniach, inspektach oraz w znajdującym się w nich mieniu, a także drzewach, krzewach, uprawach na pniu,
   5) w zwierzętach,
   6) w mieniu składowanym niezgodnie z wymaganiami producenta lub dostawcy, chyba że sposób składowania nie miał wpływu na powstanie lub wysokość szkody,
   7) w mieniu, powstałe podczas jego rozładunku lub załadunku,
   8) w mieniu o przekroczonym terminie ważności lub wycofanym z obrotu przed powstaniem szkody,
   9) w pojazdach mechanicznych podlegających rejestracji, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich przekazane ubezpieczającemu w celu wykonania usługi lub sprzedaży,
   10) w aktach, dokumentach, danych na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypach, wzorach i eksponatach muzealnych lub zabytkowych,
   11) w programach komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe.
2. **Ubezpieczenie nie obejmuje również szkód powstałych wskutek**:
   1) wybuchu:
      a) wywołanego przez ubezpieczającego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych lub innych,
      b) w silniku, gdy wybuch związany jest z jego naturalną funkcją,
      c) lampy kineskopowej u producenta lamp,
   2) działania prądu elektrycznego w urządzeniach, instalacjach i sieciach elektrycznych (elektroenergetycznych) lub elektronicznych, chyba że zawarto ubezpieczenie sprzętu elektronicznego,
   3) działania wody na budowle i urządzenia wodne, z wyjątkiem szkód spowodowanych występującą w obrębie koryta rzeki lub innego naturalnego lub sztucznego zbiornika wodnego falą powodziową o takiej wielkości i sile działania, jaka nie została przewidziana przy projektowaniu budowli lub urządzenia wodnego jako zbyt rzadko występująca,
   4) zapadania się ziemi, gdy są to szkody powstałe w związku z działalnością człowieka,
   5) prowadzonych w miejscu ubezpieczenia robót budowlanych, montażowych oraz demontażowych w rozumieniu prawa budowlanego,
   6) powodzi, deszczu nawalnego oraz szkód wodociągowych, w środkach obrotowych oraz pozostałym mieniu ruchomym wyłączonym z użytkowania, w przypadku przechowywania niżej niż 14 cm nad podłogą znajdującą się nie wyżej niż poziom gruntu, chyba że zalanie ww. mienia nastąpiło z góry,
   7) gradu, deszczu nawalnego, śniegu, jeśli do powstania szkody przyczynił się zły stan dachu bądź niezabezpieczone lub nieprawidłowo zabezpieczone otwory dachowe albo inne elementy budynku, nie dotyczy to szkód w mieniu znajdującym się w lokalach najmowanych, jeżeli w obowiązkach ubezpieczającego nie znajduje się dbanie o stan techniczny budynku a do dnia szkody nie wiedział o istniejących zaniedbaniach w tym zakresie lub o nich wiedział i posiada dowody występowania do wynajmującego z żądaniem ich usunięcia,
   8) działania ciśnienia gazu w częściach użytkowych łączników elektrycznych.

W UBEZPIECZENIU MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 47

Ubezpieczenie nie obejmuje:
1) akt, dokumentów, rękopisów i danych na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypów, wzorów i eksponatów muzealnych lub zabytkowych,
2) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe,
3) wszelkiego rodzaju kart płatniczych, kredytowych, charge i debetowych,
4) pojazdów mechanicznych podlegających rejestracji, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich przekazane ubezpieczającemu w celu wykonania usługi lub sprzedaży,
5) mienia znajdującego się w nieużytkowanym lokalu, jeśli był on wyłączony z eksploatacji przez okres dłuższy niż 30 dni,
6) szkód w przedmiotach ze złota, srebra, wyrobach z tych metali oraz kamieniach szlachetnych, półszlachetnych, syntetycznych, perłach, platynie i pozostałych metalach z grupy platynowców, powstałych bez wejścia sprawcy do ubezpieczonego lokalu,
7) szkód w lokalach zabezpieczonych niezgodnie z postanowieniami dotyczącymi minimalnych wymogów zabezpieczenia określonych w §§ 83-90, jeżeli miało to wpływ na powstanie lub wartość szkody,
8) mienia o przekroczonym terminie ważności lub wycofanym z obrotu przed powstaniem szkody.

W UBEZPIECZENIU MIENIA OD DEWASTACJI

§ 48

1. **Ubezpieczenie nie obejmuje** szyb i innych przedmiotów szklanych, kamiennych, albo wykonanych z minerałów lub ich imitacji bądź tworzyw sztucznych, chyba że zawarto ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje pokrycia lub spryskania budynku, budowli lub innego ubezpieczonego mienia jakąkolwiek substancją, w szczególności malowideł typu „graffiti".

W UBEZPIECZENIU SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

§ 49

Ubezpieczenie nie obejmuje szkód:
1) w szklanych i kamiennych wykładzinach podłogowych,
2) w szybach zainstalowanych w środkach transportowych, urządzeniach technicznych i różnego rodzaju instalacjach,
3) w mieniu znajdującym się w lokalu zamkniętym i nie użytkowanym przez okres dłuższy niż 30 dni,
4) polegających na poplamieniu, zmianie barwy, zadrapaniu, porysowaniu lub odpryśnięciu kawałków powierzchni ubezpieczonych przedmiotów,
5) będących następstwem niewłaściwego działania lub wady urządzeń oświetleniowych,
6) powstałych wskutek wymiany, wymontowywania ubezpieczonego przedmiotu, prac konserwacyjnych lub naprawczych,
7) zaistniałych podczas transportu.

W UBEZPIECZENIU SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

§ 50

1. **Z ubezpieczenia wyłączone są**:
   1) szkody bezpośrednio lub pośrednio powstałe wskutek kradzieży zwykłej lub zaginięcia,
   2) straty pośrednie wszelkiego rodzaju, w tym: utrata zysku, kary umowne itp.,
   3) szkody spowodowane uszkodzeniami lub wadami istniejącymi w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia, o których ubezpieczający albo jego przedstawiciele wiedzieli lub przy zachowaniu należytej staranności mogli się dowiedzieć,
   4) wszelkie koszty poniesione w celu usunięcia funkcjonalnych wad lub usterek (np. skutków działania wirusów komputerowych), chyba że wady lub usterki powstały w wyniku zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia,
   5) wszelkie koszty, które ubezpieczający poniósłby, gdyby szkoda się nie zdarzyła np. związane z konserwacją ubezpieczonego sprzętu,
   6) szkody, za które na mocy przepisów prawa lub postanowień umowy odpowiedzialny jest producent, sprzedawca lub warsztat naprawczy, w tym szkody objęte gwarancją lub rękojmią,
   7) szkody, za które na mocy przepisów prawa lub postanowień umowy odpowiedzialny jest przewoźnik, spedytor lub podwykonawca,
   8) szkody powstałe w elementach sprzętu elektronicznego wskutek ich zużycia technicznego lub starzenia się w trakcie użytkowania, włączając działanie czynników atmosferycznych,
   9) szkody w wewnętrznych, wymienialnych elementach elektronicznych będących częścią ubezpieczonego sprzętu elektronicznego, które powstały bez jakiegokolwiek działania z zewnątrz, jednakże szkody powstałe w ich wyniku w innych wymienialnych elementach są objęte ochroną ubezpieczeniową,
   10) szkody w żarówkach, lampach elektronowych, taśmach, bezpiecznikach, uszczelkach, pasach, kablach, łańcuchach, oponach, wymiennych narzędziach, cylindrach grawerowanych, elementach ze szkła, porcelany lub ceramiki, sitach lub tkaninach, a także środkach eksploatacyjnych jakiegokolwiek rodzaju (olej, smar, paliwo, atrament, tusz, chemikalia itp.), chyba że szkody są skutkiem zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia,
   11) uszkodzenia estetyczne, takie jak zadrapania na powierzchniach malowanych, polerowanych lub emaliowanych, chyba że uszkodzenia są skutkiem zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia.
2. **Ubezpieczenie nie obejmuje** ponadto:
   1) danych, które zostały wprowadzone lub w jakikolwiek sposób przetworzone po zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową,
   2) dodatkowych kosztów poniesionych (np. kosztów zakupu nowej licencji) w związku z tym, że ubezpieczone dane lub programy były zabezpieczone przed kopiowaniem lub miały programy ochrony dostępu, albo zastosowano podobne zabezpieczenia (np. dongle),
   3) kosztów wynikłych z błędnego programowania, perforacji, etykietowania lub wkładania nośników danych, nieuważnego usunięcia informacji lub starcia danych z nośnika oraz z utraty informacji wskutek działania pola magnetycznego.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych w danych znajdujących się wyłącznie w jednostce centralnej sprzętu elektronicznego.
4. W ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego od szkód materialnych oraz danych i nośników danych ustala się franszyzę redukcyjną w kwocie 300,- zł, a na szkody w sprzęcie przenośnym - udział własny w wysokości 25% należnego odszkodowania, nie mniej niż 300 zł.

W UBEZPIECZENIU RZECZY W PRZEWOZIE KRAJOWYM (CARGO)

§ 51

1. **Ubezpieczenie nie obejmuje**:
   1) rzeczy w przewozie związanym z wykonywaniem handlu obwoźnego lub obnośnego,
   2) wartości pieniężnych,
   3) zwierząt żywych,
   4) dokumentów,
   5) przesyłek pocztowych (z wyjątkiem przesyłek kurierskich),
   6) bagażu osobistego,
   7) zwłok ludzkich,
   8) pojazdów kosmicznych, satelitów lub ich części,
   9) rzeczy podczas składowania nie związanego bezpośrednio z ubezpieczonym przewozem,
   10) urządzeń i pojazdów podczas holowania,
   11) urządzeń i pojazdów podczas ruchu o własnym napędzie,
   12) urządzeń trwale przytwierdzonych do pojazdów transportujących.
2. Z ubezpieczenia są wyłączone:
   1) ubytki naturalne lub zwykłe zużycie ubezpieczonego mienia,
   2) utrata informacji zapisanych na jakiegokolwiek rodzaju nośnikach danych i nośnikach informacji,
   3) utrata, ubytek lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia powstałe wskutek:
      a) jego wady ukrytej lub naturalnych właściwości,
      b) niewłaściwego opakowania, oznakowania albo nieprawidłowego rozmieszczenia lub zamocowania ubezpieczonego mienia, jeżeli czynności tych dokonywał sam ubezpieczający lub osoby, za które ponosi odpowiedzialność,
      c) złego stanu technicznego środka transportu lub jego niezdatności do przewozu ubezpieczonego mienia, jeżeli ubezpieczający lub osoby, za które ponosi odpowiedzialność, o tym wiedziały lub przy dołożeniu należytej staranności mogły się dowiedzieć,
      d) opóźnienia, nawet gdyby opóźnienie to spowodowane zostało ryzykiem objętym ubezpieczeniem,
      e) w przypadku przewozu dokonywanego transportem własnym - nietrzeźwości lub odurzenia kierowcy środkami, po użyciu których prowadzenie środka transportu jest niedozwolone lub niewskazane.
3. Ubezpieczenie rzeczy w przewozie krajowym nie chroni interesów przewoźnika, spedytora, ani żadnej innej osoby, której powierzono rzeczy.
4. W ubezpieczeniu rzeczy w przewozie krajowym ustala się franszyzę redukcyjną w kwocie 300,- zł, a na szkody wynikłe z kradzieży rzeczy w czasie transportu własnego - udział własny w wysokości 5% należnego odszkodowania, nie mniej niż 300,- zł.

W UBEZPIECZENIU ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 52

1. Na podstawie odrębnych ogólnych warunków ubezpieczyciel zawiera umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody:
   1) w zakresie objętym systemem ubezpieczeń obowiązkowych,
   2) powstałe wskutek uchybień w wykonywaniu czynności zawodowych przez osoby objęte ubezpieczeniem, w szczególności w związku z wykonywaniem zawodu lekarza, architekta lub projektanta, nauczyciela, pracownika ochrony, zarządcy nieruchomości, rzeczoznawcy majątkowego, komornika, doradcy, konsultanta, pośrednika,
   3) związane z użytkowaniem statków oraz urządzeń latających i pływających,
   4) w ładunku, wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu lub spedycji,
   5) wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego.
2. Odpowiedzialność cywilna za szkody określone w ust. 1 nie jest objęta ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.

§ 53

1. Umową ubezpieczenia nie są objęte roszczenia o wykonanie umów oraz o zwrot kosztów poniesionych na poczet wykonania umów, w szczególności w zakresie rozliczenia świadczeń pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem a ich kontrahentami, chyba że dotyczą one szkód objętych ubezpieczeniem.
2. Ubezpieczenie nie obejmuje także szkód w rzeczy wprowadzonej do obrotu lub przedmiocie pracy albo usługi wykonanej przez osoby objęte ubezpieczeniem, w szczególności pokrywanych na podstawie gwarancji lub rękojmi za wady.

§ 54

1. **Ubezpieczenie nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody**:
   1) za które osoba objęta ubezpieczeniem jest odpowiedzialna wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
   2) wyrządzone osobom bliskim wobec osób objętych ubezpieczeniem,
   3) polegające na wystąpieniu czystych strat finansowych,

4) które mogą być pokryte z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawartej z innym ubezpieczycielem na wcześniejszy lub późniejszy okres ubezpieczenia,
5) związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych,
6) w wartościach pieniężnych, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych albo dziełach sztuki,
7) w mieniu należącym do osób zatrudnionych przez ubezpieczającego, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia,
8) wynikłych z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć,
9) powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące, a także wskutek cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych,
10) wynikłe z powolnego działania hałasu, wibracji, ciepła, wody, zagrzybienia lub innych podobnych czynników,
11) pokrywane na podstawie prawa geologicznego i górniczego,
12) wynikłe z niedostarczenia energii w jakiejkolwiek postaci,
13) wynikłe z oddziaływania energii jądrowej, skażenia radioaktywnego, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego,
14) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
15) wyrządzone przez rzecz nie posiadającą ważnego atestu dopuszczającego ją do obrotu, o ile atest jest wymagany przez przepisy obowiązujące w danym kraju,
16) wyrządzone przez nie przetworzone produkty rolne, leśne lub hodowlane albo zwierzynę łowną,
17) wyrządzone przez azbest, formaldehyd lub hormonalne środki antykoncepcyjne,
18) wyrządzone przez rzeczy przeznaczone do użytku w lotnictwie lub zastosowania na statkach powietrznych,
19) spowodowane przez wirus HIV,
20) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego,
21) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych.

2. Z zakresu ubezpieczenia wyłączone są również szkody:
1) powstałe poza terytorium Polski,
2) powodujące roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem na podstawie tej samej umowy,
3) szkody w rzeczach ruchomych osób trzecich użytkowanych przez osoby objęte ubezpieczeniem,
4) wyrządzone przez rzecz wprowadzoną do obrotu przed datą początkową lub pracę albo usługę wykonaną przed tą datą,
5) w mieniu znajdującym się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą osób objętych ubezpieczeniem, łącznie z utratą tego mienia, z wyjątkiem mienia ruchomego powierzonego w celu wykonania na nim określonych czynności, o ile zakres ubezpieczenia został stosownie rozszerzony zgodnie z § 31 ust. 1 pkt 5),
6) bezpośrednio lub pośrednio wynikłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji,
7) wynikłe z działania środków wybuchowych, młotów pneumatycznych i kafarów,
8) wyrządzone podczas prac ładunkowych,
9) wynikłe z niewłaściwych parametrów wytworzonej lub dostarczonej energii w jakiejkolwiek postaci,
10) poniesione przez producenta wyrobu finalnego wskutek wadliwości dostarczonych przez ubezpieczającego komponentów lub części składowych, powstałych wskutek ich zmieszania lub połączenia z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego,
11) poniesione przez producenta wyrobu finalnego wskutek wadliwości dostarczonych przez ubezpieczającego wyrobów poddanych dalszej obróbce przez poszkodowanego, bez ich mieszania lub łączenia z rzeczami pochodzącymi od poszkodowanego,
12) spowodowane kosztami usunięcia i zastąpienia wadliwej rzeczy przez rzecz wolną od wad,
13) poniesione przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, naprawionych, dostarczonych lub konserwowanych przez ubezpieczającego, powstałych wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń,
14) wyrządzone w podziemnych instalacjach lub urządzeniach,
15) wyrządzone przez rzecz wprowadzoną do obrotu (OC za produkt) chyba, że umowa została rozszerzona o to ryzyko.

3. Ubezpieczenie nie pokrywa grzywien, nawiązek i kar administracyjnych lub sądowych oraz innych kar o charakterze pieniężnym, w tym również odszkodowań o charakterze karnym (exemplary & punitive damages), nałożonych na osoby objęte ubezpieczeniem.
4. Zakresem ubezpieczenia nie są również objęte koszty poniesione przez osoby objęte ubezpieczeniem lub osoby trzecie na wycofanie wadliwej rzeczy z rynku (chyba że zawarto ubezpieczenie kosztów wycofania produktów z rynku), a także na wymianę wadliwej rzeczy i zastąpienie jej rzeczą wolną od wad.
5. Strony mogą uzgodnić wprowadzenie do umowy ubezpieczenia franszyzy redukcyjnej.

W UBEZPIECZENIU OCHRONY PRAWNEJ

§ 55

1. **Ubezpieczenie nie obejmuje** kosztów ochrony prawnej:
1) powstałych w następstwie korzystania z usług osób nie uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej lub wydawania opinii w danym zakresie,
2) powstałych w następstwie korzystania z usług osób, nie posiadających prawa wykonywania zawodu,
3) wynikłych wskutek poniesienia - na polecenie ubezpieczającego - kosztów, które nie były konieczne w celu obrony praw ubezpieczającego, albo dotyczących środków dowodowych nieistotnych z punktu widzenia przebiegu postępowania,
4) związanych ze świadomym udzieleniem przez ubezpieczającego nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd informacji, albo dostarczeniem sfałszowanych dokumentów,
5) związanych ze świadomym zatajeniem przez ubezpieczającego informacji lub dokumentów mogących mieć wpływ na sposób świadczenia pomocy prawnej albo przebieg postępowania,
6) dotyczącej spraw:
a) z zakresu prawa handlowego, prawa spółek handlowych, umów agencyjnych, prawa funduszy inwestycyjnych, prawa obligacji, papierów wartościowych, prawa spółdzielczego i prawa dotyczącego spółdzielni mieszkaniowych, prawa o stowarzyszeniach i związkach zawodowych oraz z zakresu zbiorowego prawa pracy i zbiorowego prawa regulującego status urzędników państwowych i samorządowych,
b) wynikających z umów o pracę lub innych stosunków prawnych dotyczących pełnienia funkcji członków ustawowych organów osób prawnych,
c) z zakresu prawa patentowego, autorskiego, znaków towarowych, pozostałego prawa własności intelektualnej i przemysłowej, prawa ochrony konkurencji (antymonopolowego) oraz prawa dotyczącego zasad konkurencji,
d) pozostającymi w związku z grą i zakładem oraz transakcjami terminowymi i spekulacyjnymi,
e) z umów poręczenia i przejęcia długów,
f) z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i spadkowego,
g) z zakresu prawa budowlanego oraz pozostających w związku z:
aa) nabyciem albo zbyciem nieruchomości przeznaczonej pod zabudowę,
bb) planowaniem, projektowaniem lub budowę budynku lub części budynku, które są własnością lub znajdują się w posiadaniu ubezpieczającego albo też ubezpieczający zamierza je nabyć albo objąć w posiadanie,
cc) przebudowę nieruchomości, budynku lub części budynku, jeśli do jej dokonania konieczne jest uzyskanie jakichkolwiek zezwoleń lub pozwoleń, a nieruchomość, budynek lub część budynku są własnością lub znajdują się w posiadaniu ubezpieczającego albo też ubezpieczający zamierza je nabyć albo objąć w posiadanie,
dd) finansowaniem przedsięwzięć określonych w podpunktach aa) – cc),
h) wynikających z praw rzeczowych na nieruchomościach, budynkach i częściach budynków,
i) z zakresu prawa górniczego i geologicznego, w szczególności w związku ze szkodami na nieruchomościach, spowodowanymi ruchem zakładu górniczego,
j) z zakresu prawa podatkowego, celnego oraz dotyczącego innych opłat publicznoprawnych, prawa karnego skarbowego,
k) z zakresu prawa prasowego i prawa ochrony danych osobowych,
7) w zakresie stosunków najmu, dzierżawy i wszelkich podobnych stosunków prawnych związanych z używaniem lub użytkowaniem nieruchomości, budynków lub części budynków,
8) w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, sądami konstytucyjnymi oraz trybunałami międzynarodowymi, chyba że postępowanie dotyczy obrony interesów prawnych pracowników organizacji międzynarodowych w zakresie stosunków pracy albo publicznoprawnych stosunków zatrudnienia,
9) w związku z postępowaniem układowym albo upadłościowym, które zostało albo ma zostać wszczęte w stosunku do ubezpieczającego,
10) w związku z planem zagospodarowania przestrzennego, podziałem, scalaniem i wywłaszczaniem nieruchomości oraz prywatyzacją, reprywatyzacją i innymi przekształceniami własnościowymi o podobnym charakterze,
11) w postępowaniu w związku z zarzutem naruszenia zakazu postoju, zakazu zatrzymywania się albo też w postępowaniu w związku z parkowaniem pojazdów w sposób niezgodny z przepisami miejscowymi,
12) które mogą być pokryte z innej umowy ubezpieczenia, zawartej na wcześniejszy lub późniejszy okres ubezpieczenia.

2. **Ubezpieczenie nie obejmuje** kosztów ochrony prawnej:
1) właścicieli, nabywców, posiadaczy oraz kierujących pojazdami silnikowymi w rozumieniu przepisów prawa o ruchu drogowym, motorowerów, przyczep oraz wszelkich innych pojazdów napędzanych silnikiem, przeznaczonych do użytku na drogach lądowych, na wodzie i w powietrzu,
2) w zakresie stosunków najmu, dzierżawy i wszelkich podobnych stosunków prawnych związanych z używaniem lub użytkowaniem nieruchomości, budynków lub części budynków,
3) wynikających z praw rzeczowych na nieruchomościach, budynkach i częściach budynków.

3. **Ubezpieczyciel nie udziela również ochrony** ubezpieczeniowej w zakresie roszczeń:
1) które zostały przeniesione na ubezpieczającego po zaistnieniu zdarzenia objętego ubezpieczeniem,
2) osób trzecich, których ubezpieczający dochodzi we własnym imieniu,
3) wobec „Concordia Wielkopolska" Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych albo działającemu w jego imieniu podmiotowi zajmującemu się likwidacją szkód, jeżeli roszczenia te wynikają z umowy ubezpieczenia ochrony prawnej.

4. **Ubezpieczenie nie pokrywa także**:
1) kosztów ugodowego załatwienia sprawy, jeżeli koszty te nie odpowiadają stosunkowi, w jakim uwzględnione zostały roszczenia obu stron, oraz kosztów, do których poniesienia ubezpieczający nie był zobowiązany w danym stanie prawnym,
2) kosztów postępowania egzekucyjnego podjętego na podstawie więcej niż trzech tytułów wykonawczych oraz w przypadku, gdy postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności wszczęte zostanie po upływie 3 (trzech) lat od uzyskania tytułu egzekucyjnego,
3) kosztów, które ubezpieczający musi ponieść tylko dlatego, że jego przeciwnik wystąpił z powództwem wzajemnym albo też przedstawił zarzut potrącenia, a obrona przed tymi roszczeniami nie jest objęta ubezpieczeniem albo też koszty te obowiązana jest ponieść osoba trzecia,
4) odszkodowań, które musi zapłacić ubezpieczający, grzywien, kar administracyjnych lub sądowych, innych kar pieniężnych, podatków ani innych podobnych opłat natury publicznoprawnej.

W UBEZPIECZENIU KOSZTÓW ZAKŁÓCEŃ W DZIAŁALNOŚCI

§ 56

1. Ubezpieczyciel nie pokrywa kosztów, które nie są bezpośrednio związane z prowadzoną przez ubezpieczającego działalnością gospodarczą np. pochodzących z inwestycji, handlu nieruchomościami, operacji giełdowych na giełdzie towarowej, papierów wartościowych, energii albo handlu nieruchomościami.
2. Ubezpieczyciel nie odpowiada za dodatkowe koszty, jeżeli szkoda w mieniu powstała poza miejscem ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia lub w czasie innym niż okres ubezpieczenia kosztów dodatkowych.
3. Ubezpieczyciel nie odpowiada również za poniesione dodatkowe koszty, jeżeli są one związane z decyzją właściwych organów państwowych i samorządowych, które uniemożliwiają lub opóźniają dalsze prowadzenie działalności gospodarczej ubezpieczającego, albo wynikają z braku środków niezbędnych do odtworzenia zniszczonego mienia.
4. W ubezpieczeniu kosztów zakłóceń w działalności ustala się franszyzę redukcyjną w kwocie 1.000,- zł.

W UBEZPIECZENIU KOSZTÓW WYCOFANIA PRODUKTÓW Z RYNKU

§ 57

1. W ramach ubezpieczenia kosztów wycofania produktu niebezpiecznego ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:
1) spowodowane błędną lub nie zawierającą wszystkich danych, istotnych dla charakterystyki produktu i oceny stwarzanych przez niego zagrożeń, informacją o produkcie,
2) spowodowane naruszeniem przez ubezpieczającego ustawowych zasad kontroli jakości,
3) spowodowane umyślnym wprowadzeniem przez ubezpieczającego do obrotu produktu niebezpiecznego,
4) spowodowane użyciem przez ubezpieczającego do produkcji materiałów lub komponentów, których użycie jest prawnie zakazane,
5) spowodowane wprowadzeniem przez ubezpieczającego do obrotu produktu, którego termin przydatności do użytku minął,
6) spowodowane niedostosowaniem się przez ubezpieczającego do uprzednich żądań i decyzji organu nadzoru,
7) z tytułu nałożenia na ubezpieczającego kar pieniężnych lub innych kar, grzywien sądowych lub administracyjnych,
8) spowodowane świadomym niszczeniem produktu, w tym także wprowadzeniem przez ubezpieczającego - jego przedstawicieli lub pracowników do produktu substancji trujących, powodujących jego skażenie.
2. W ubezpieczeniu kosztów wycofania produktu z rynku ustala się franszyzę redukcyjną w kwocie 1.000,- zł.

ZASADY ZAWIERANIA UBEZPIECZENIA

UMOWA UBEZPIECZENIA

§ 58

1. Do zawarcia umowy ubezpieczenia niezbędne jest złożenie pisemnych oświadczeń w treści i formie wymaganej przez ubezpieczyciela dla prawidłowej oceny ryzyka oraz wypełnienie i podpisanie przez strony formularza umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczyciel może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z umową.
3. **Nienależna obniżka składki** otrzymana na podstawie złożonego dokumentu lub oświadczenia ubezpieczającego uprawnia ubezpieczyciela do:
   1) żądania dopłaty składki wraz z należnymi odsetkami lub
   2) wypowiedzenia umowy, albo
   3) obniżenia odszkodowania proporcjonalnie do zaniżenia składki lub całkowitej odmowy wypłaty odszkodowania - w przypadku gdy szkoda już powstała.

SUMA UBEZPIECZENIA (GWARANCYJNA)

ZASADY OGÓLNE

§ 59

1. Suma ubezpieczenia (gwarancyjna) jest górną granicą odpowiedzialności ubezpieczyciela.
2. Suma ubezpieczenia (gwarancyjna) ulega obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań i świadczeń dodatkowych, np. z tytułu pokrycia określonych kosztów. Po całkowitym wyczerpaniu sumy ubezpieczenia (gwarancyjnej) umowa ubezpieczenia określonego rodzaju rozwiązuje się, z zastrzeżeniem postanowień ust. 3.
3. Ubezpieczający za zgodą ubezpieczyciela oraz po opłaceniu dodatkowej składki może przywrócić sumę ubezpieczenia (gwarancyjną) do poprzedniej wysokości. W takim przypadku naliczenie składki następuje według zasady pro rata temporis, tj. proporcjonalnie do długości okresu ubezpieczenia, przy czym za rok uważa się 360 dni.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNIA I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

§ 60

ZASADY OGÓLNE

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający według wartości ubezpieczonego mienia, zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2-4 oraz § 61, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.
2. Sumę ubezpieczenia dla budynków, budowli, maszyn, urządzeń i wyposażenia ustala ubezpieczający według:
   1) wartości ewidencyjnej brutto, jeżeli stopień umorzenia lub zużycia technicznego nie przekracza 50%,
   2) wartości odtworzeniowej, jeżeli stopień zużycia technicznego nie przekracza 50%,
   3) wartości rzeczywistej.
3. Podstawę określenia sumy ubezpieczenia w pozostałych grupach mienia stanowi:
   1) dla środków obrotowych - wartość odpowiadająca cenie ich zakupu lub kosztom wytworzenia,
   2) dla nakładów inwestycyjnych - wartość odpowiadająca poniesionym lub przewidywanym w okresie ubezpieczenia wydatkom na remonty kapitalne i adaptacyjne oraz na wykończenie budynków i lokali,
   3) dla złota, srebra, kamieni szlachetnych, pereł oraz platyny i pozostałych metali z grupy platynowców oraz dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę, będących przedmiotem obrotu giełdowego - wartość odpowiadająca cenie sprzedaży netto, tj. bez marży i prowizji,
   4) dla pozostałych wartości pieniężnych - wartość nominalna (wartość nominalną waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP),
   5) dla mienia przyjętego od osób trzecich w celu wykonania usługi lub sprzedaży - wartość rzeczywista (w komisach i lombardach - bez uwzględnienia prowizji lub marży, nie wyższa niż wartość oznaczona w dowodzie przyjęcia),
   6) dla mienia pracowniczego - wartość rzeczywista mienia przypadająca na jednego pracownika pomnożona przez liczbę pracowników.

§ 61

W ubezpieczeniu od **ryzyka rozmrożenia** suma ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia wynosi 5.000,- złotych.

§ 62

UBEZPIECZENIE NA SUMY STAŁE

Na sumy stałe można ubezpieczyć mienie określone w § 5 ust. 1 pkt 1)-3).

§ 63

W ubezpieczeniu na sumy stałe suma ubezpieczenia powinna odpowiadać najwyższej dziennej wartości mienia przewidywanej w okresie ubezpieczenia, ustalonej przy zachowaniu zasad określonych w § 60.

§ 64

Jeżeli w okresie ubezpieczenia wzrost wartości ubezpieczonego mienia, ubezpieczający powinien zgłosić ten fakt ubezpieczycielowi i dokonać podwyższenia sumy ubezpieczenia opłacając dodatkową składkę.

§ 65

UBEZPIECZENIE NA PIERWSZE RYZYKO

1. **Na pierwsze ryzyko** można ubezpieczyć mienie określone w § 5 ust. 1 pkt 2) i 4).
2. W ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko sumę ubezpieczenia mienia ustala ubezpieczający kierując się szacowaną wysokością łącznych maksymalnych szkód, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 66

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający kierując się szacowaną wysokością łącznych maksymalnych szkód, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.
2. Sumę ubezpieczenia dla wartości pieniężnych ustala się odrębnie dla kradzieży z włamaniem i rabunku w lokalu oraz w czasie transportu.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD DEWASTACJI

§ 67

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający kierując się szacowaną wysokością łącznych maksymalnych szkód, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.
2. Suma ubezpieczenia wynosi, w zależności od wyboru ubezpieczającego: 5.000 lub 10.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

§ 68

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający kierując się szacowaną wysokością łącznych maksymalnych szkód, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.
2. Suma ubezpieczenia powinna także uwzględniać wartość ubezpieczonych przedmiotów zwiększoną o koszt demontażu, montażu i transportu oraz wykonywania znaków reklamowych i informujących.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

§ 69

1. **Sumę ubezpieczenia dla sprzętu elektronicznego** ubezpieczający ustala według:
   1) wartości odtworzeniowej,
   2) wartości ewidencyjnej brutto.
2. **Sumę ubezpieczenia dla danych** i zewnętrznych nośników danych określa ubezpieczający według kosztów niezbędnych dla odtworzenia ubezpieczonych zewnętrznych nośników danych oraz zapisanych na nich danych.
3. Suma ubezpieczenia uwzględnia podatek od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.

UBEZPIECZENIE RZECZY W PRZEWOZIE KRAJOWYM (CARGO)

§ 70

1. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający kierując się szacowaną wysokością łącznych maksymalnych szkód, jakie mogą powstać w okresie ubezpieczenia, z uwzględnieniem podatku od towarów i usług (VAT), o ile umowa tak stanowi.
2. Suma ubezpieczenia wynosi, w zależności od wyboru ubezpieczającego: 20.000 lub 50.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 71

1. W umowie ubezpieczenia ustala się ogólną sumę gwarancyjną, która stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela, z zastrzeżeniem postanowień § 72.
2. O ile umowa nie stanowi inaczej, sumę gwarancyjną ustala się dla jednego i dla wszystkich wypadków w okresie rocznym, łącznie dla szkód w mieniu i na osobie.
3. Suma gwarancyjna wynosi w zależności od wyboru ubezpieczającego: 100.000 lub 300.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia.

§ 72

1. W stosunku do określonych ryzyk lub rodzajów szkód można w umowie określić indywidualne limity w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej (sublimity), z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W odniesieniu do poniższych ryzyk ustala się obowiązkowe sublimity w wysokości:
   1) OC pracodawcy - 50.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia,
   2) OC za szkody w mieniu poddanym obróbce - 50.000,- zł na jeden i na wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia.
3. W przypadku wprowadzenia sublimitów, o których mowa w ust. 1-2, odpowiedzialność ubezpieczyciela ograniczona jest do ich wysokości.

§ 73

1. Po wypłacie odszkodowania suma gwarancyjna zmniejsza się o kwotę wypłaconego odszkodowania.
2. Za zgodą ubezpieczyciela ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną opłacając dodatkową składkę.
3. W razie wyczerpania sumy gwarancyjnej umowa ubezpieczenia rozwiązuje się, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2.
4. Zasady określone w ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do sublimitów, o których mowa w § 72, przy czym:
   1) wypłaty dotyczące zakresu objętego ogólną sumą gwarancyjną powodują odpowiednią redukcję sublimitów, o ile wynika to ze stosunku rozmiaru szkody i sublimitów do ogólnej sumy gwarancyjnej,
   2) wypłaty dotyczące zakresu objętego sublimitami powodują odpowiednią redukcję ogólnej sumy gwarancyjnej.

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

§ 74

1. W ubezpieczeniu ochrony prawnej ustala się sumę ubezpieczenia, stanowiącą limit odpowiedzialności ubezpieczyciela w stosunku do jednego wypadku oraz łączny limit odpowiedzialności dla wszystkich wypadków w okresie ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia wynosi w zależności od wyboru ubezpieczającego:
   1) 20.000 na jedno i na wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia albo
   2) 40.000 na jedno i na wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.
3. W zakresie określonym w § 39 ust. 2 pkt. 3 wprowadza się limit w ramach ogólnej sumy ubezpieczenia (sublimit) na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia, w wysokości połowy sumy ubezpieczenia.
4. W przypadku sublimitu określonego w ust. 3 odpowiedzialność ubezpieczyciela ograniczona jest do jego wysokosci.

UBEZPIECZENIE KOSZTÓW ZAKŁÓCEŃ W DZIAŁALNOŚCI ORAZ KOSZTÓW WYCOFANIA PRODUKTÓW Z RYNKU

§ 75

1. Sumę ubezpieczenia określa ubezpieczający, odrębnie dla każdego rodzaju kosztów, zgodnie z poniższą Tabelą Nr 1.

Tabela Nr 1

Rodzaj kosztów	Suma ubezpieczenia na jeden i wszystkie wypadki w okresie ubezpieczenia
Koszty wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego	50.000,- zł
Koszty zakłóceń w działalności	100.000,- zł

2. Sumy ubezpieczenia ustalone dla danego rodzaju kosztów stanowią górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela za wszystkie szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w odniesieniu do tego rodzaju kosztów.

SKŁADKA, ZNIŻKI I ZWYŻKI

§ 76

1. **Wysokość składki ubezpieczeniowej i tryb jej płatności** są ustalane na podstawie taryfy obowiązującej w dniu zawarcia umowy.
2. **Rozłożenie składki na raty** wymaga wniosku ubezpieczającego. Terminy płatności kolejnych rat i ich wysokość określa się w umowie ubezpieczenia.

§ 77

1. Ubezpieczyciel udziela następujących zniżek składki:
   1) we wszystkich rodzajach ubezpieczenia:
      a) za kontynuację ubezpieczenia,
      b) za liczbę wykupionych ryzyk ,
      c) za bezszkodowy przebieg ubezpieczenia;
   2) w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych zdarzeń losowych:
      a) za dodatkowe zabezpieczenia przeciwpożarowe ponad wymagane w ogólnych warunkach ubezpieczenia,
   3) w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku:
      a) za dodatkowe zabezpieczenia przeciwkradzieżowe ponad wymagane w ogólnych warunkach ubezpieczenia,
      b) za ubezpieczenie wyposażenia będącego sprzętem elektronicznym w ramach ubezpieczenia sprzętu elektronicznego;
   4) w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego:
      a) za archiwizację danych;
   5) inne określone w taryfie zniżki.
2. Ubezpieczyciel udziela następujących zwyżek składki:
   1) we wszystkich rodzajach ubezpieczenia:
      a) za rozłożenie składki na raty,
      b) za szkodowy przebieg ubezpieczenia;
   2) inne określone w taryfie zwyżki.

OKRES UBEZPIECZENIA I CZAS TRWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI UBEZPIECZYCIELA

§ 78

1. **Okres ubezpieczenia** oznacza się w umowie.
2. **Początek okresu ubezpieczenia** jest datą uzgodnioną przez strony umowy.

§ 79

1. **Rozpoczęcie ochrony ubezpieczeniowej** następuje od dnia i godziny wskazanej w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.
2. **Niezapłacenie składki lub jej pierwszej raty** w terminie wyznaczonym przez ubezpieczyciela powoduje rozwiązanie umowy ubezpieczenia z upływem 14 dni kalendarzowych od wyznaczonego terminu zapłaty.
3. **Rozwiązanie umowy ubezpieczenia** nie pozbawia ubezpieczyciela prawa żądania zapłaty składki proporcjonalnej do okresu ubezpieczenia, w którym udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
4. Ubezpieczyciel uprawniony jest do potrącenia z kwoty odszkodowania rat jeszcze nie wymagalnych niezależnie od tego, którego rodzaju ubezpieczenia dotyczy wypłata.
5. W razie wyznaczenia terminu zapłaty składki lub pierwszej raty składki przed początkiem okresu ubezpieczenia, do skutków opóźnienia w zapłacie mają odpowiednie zastosowanie postanowienia ust. 1-4.
6. **Zapłata składki** w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego jest uznana za dokonaną w chwili wpływu na właściwy rachunek ubezpieczyciela.
7. Za zapłatę składki lub raty składki uznaje się wyłącznie zapłatę takiej kwoty, która jest nie niższa od kwoty składki lub raty składki wynikającej z umowy ubezpieczenia.
8. **Ochrona ubezpieczeniowa kończy się** z upływem okresu ubezpieczenia, chyba że stosunek ubezpieczeniowy wygasł przed tym terminem.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO

PRZED ZAWARCIEM UMOWY

§ 80

1. **Obowiązkiem ubezpieczającego jest**:
   1) udzielenie ubezpieczycielowi odpowiedzi na pytania zamieszczone w formularzu umowy ubezpieczenia lub skierowane do niego w innej formie pisemnej,
   2) podanie wszystkich znanych okoliczności istotnych dla oceny ryzyka i ustalenia składki.
2. Jeżeli ubezpieczyciel zawarł umowę ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.

W CZASIE TRWANIA UMOWY

§ 81

1. **Ubezpieczający ma obowiązek** niezwłocznie zgłaszać ubezpieczycielowi wszelkie zmiany okoliczności, które mogą mieć wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku. Obowiązek ten dotyczy wszystkich okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu umowy ubezpieczenia albo przed zawarciem umowy w innych pismach.
2. **Pełnomocnik działający w imieniu ubezpieczającego** również jest obowiązany do dopełnienia obowiązku określonego w ust. 1, który - w tym wypadku - obejmuje także okoliczności znane pełnomocnikowi.
3. **Niezgodne z prawdą informacje i okoliczności**, o których mowa w ust. 1, podane ubezpieczycielowi przez ubezpieczającego albo jego pełnomocnika lub niedopełnienie obowiązku, o którym mowa w ust. 2, zwalniają ubezpieczyciela od odpowiedzialności, chyba że okoliczności te nie mają wpływu na zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku objętego umową.
4. **Usuwanie szczególnych zagrożeń**, których usunięcia - z uwagi na okoliczności - mógł się domagać i domagał się ubezpieczyciel, należy także do obowiązków ubezpieczającego. Za szczególne zagrożenie uważa się zwłaszcza przyczynę zaistniałej szkody.
5. **Niewykonanie powyższego obowiązku** w terminie wskazanym przez ubezpieczyciela, zwalnia go z odpowiedzialności za szkody powstałe po tym terminie wskutek nieusunięcia wskazanego zagrożenia.

OBOWIĄZEK ZABEZPIECZENIA UBEZPIECZONEGO MIENIA

§ 82

1. Obowiązkiem ubezpieczającego jest zapewnienie należytego zabezpieczenia mienia, w tym przestrzeganie obowiązujących przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu szkody.
2. **Mienie jest należycie zabezpieczone**, jeżeli spełnione zostały łącznie następujące warunki:
   1) ubezpieczający stosuje się do obowiązujących przepisów o ochronie przeciwpożarowej, o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, o wykonywaniu dozoru technicznego nad tymi urządzeniami oraz do innych przepisów mających na celu zapobieganie powstaniu szkody, a także do wymogów zawartych w umowie ubezpieczenia,
   2) ubezpieczający przestrzega wymogów zabezpieczenia mienia w lokalu przed kradzieżą z włamaniem określonych w §§ 80-87, utrzymuje ubezpieczone budynki, budowle i lokale wraz z ich zabezpieczeniami w należytym stanie technicznym oraz stosuje powszechnie przyjęte środki ostrożności, a także przepisy dotyczące ochrony mienia, a w szczególności przepisy Ustawy o ochronie osób i mienia z dnia 22.08.1997 r. (Dz. U. Nr 114, poz. 740, z późniejszymi zmianami i przepisami wykonawczymi).
3. **W ubezpieczeniu od szkód wodociągowych** do obowiązków ubezpieczającego należy w szczególności:
   1) dbanie o konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę,
   2) zastosowanie w terminie odpowiednich środków ochronnych w celu zabezpieczenia przed mrozem właściwych przewodów i urządzeń.
4. **W ubezpieczeniu wartości pieniężnych** obowiązkiem ubezpieczającego jest także przestrzeganie zasad dotyczących ich zabezpieczenia, określonych w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14.10.1998 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.
5. **Niedopełnienie obowiązków** określonych w ust. 1-4, jeżeli miało wpływ na powstanie szkody lub jej wartość, uprawnia ubezpieczyciela do odmowy wypłaty odszkodowania w całości lub w części.

MINIMALNE WYMOGI ZABEZPIECZENIA MIENIA PRZED KRADZIEŻĄ Z WŁAMANIEM

§ 83

Konstrukcja ścian, sufitów, podłóg i dachów

1. **Ściany, sufity, podłogi i dachy** lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, powinny być wykonane z materiałów odpornych na:
   1) zniszczenie,
   2) wyważenie za pomocą prostych, ogólnie dostępnych narzędzi.
2. **Nie są uważane za należycie zabezpieczone** lokale wykonane w całości lub w części z:
   1) siatki drucianej,
   2) innych konstrukcji ażurowych,
   3) brezentu i powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty).

§ 84

Zabezpieczenie okien i innych zewnętrznych otworów

1. Wszystkie okna i inne zewnętrzne oszklone otwory w lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, powinny być w należytym stanie technicznym, właściwie osadzone i zamknięte.
2. **Okna i inne zewnętrzne otwory** w lokalach znajdujących się w piwnicach, suterenach i na parterach, a także w lokalach znajdujących się na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z położonych pod nimi lub obok nich przybudówek, balkonów, tarasów i dachów, w których znajduje się ubezpieczone mienie, powinny być na całej powierzchni zabezpieczone w jeden z następujących sposobów:
   1) kratami,
   2) antywłamaniowymi roletami,
   3) żaluzjami mającymi świadectwo kwalifikacyjne Instytutu Mechaniki Precyzyjnej,
   4) szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie co najmniej klasy P3,
   5) okiennicami

   w taki sposób, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi.
3. **Kraty, antywłamaniowe rolety lub żaluzje oraz okiennice** powinny być prawidłowo osadzone i zamknięte na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową.
4. **Postanowienia ust. 2 i 3 nie mają zastosowania** w lokalach:
   1) dla których ustanowiono stały fizyczny dozór po godzinach pracy,
   2) zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe obejmujące swoim zasięgiem wszystkie otwory w lokalu (pomieszczeniu), sygnalizujące włamanie.
5. **Osoba sprawująca dozór lokalu** w przypadku opisanym w ust. 4 pkt 1, powinna posiadać określony zakres obowiązków, z wyszczególnieniem zadań dotyczących sposobu zachowania i czynności w przypadku próby włamania.

§ 85

Konstrukcja i zabezpieczenie drzwi zewnętrznych

1. **Wszystkie drzwi zewnętrzne w lokalu**, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, powinny być w należytym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi, a otwarcie - bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy.
2. Jeżeli przepisy wewnętrzne ubezpieczającego nie przewidują bardziej skutecznych zamknięć - drzwi zewnętrzne powinny być zamknięte na co najmniej 2 zamki wielozastawkowe lub jeden posiadający świadectwo kwalifikacyjne Instytutu Mechaniki Precyzyjnej.
3. **Drzwi oszklone**, poza wymogiem zamknięcia na co najmniej 2 zamki wielozastawkowe lub jeden posiadający świadectwo kwalifikacyjne Instytutu Mechaniki Precyzyjnej, powinny być na powierzchni oszklonej zabezpieczone:
   1) kratami,
   2) antywłamaniowymi roletami,
   3) żaluzjami mającymi świadectwo kwalifikacyjne Instytutu Mechaniki Precyzyjnej,
   4) szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie, co najmniej klasy P3 lub,
   5) w taki sposób, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi.
4. **Postanowienia ust. 2 i 3 nie mają zastosowania** w lokalach:
   1) dla których ustanowiono stały fizyczny dozór po godzinach pracy,
   2) zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, obejmujące swoim zasięgiem wszystkie otwory w lokalu (pomieszczeniu), sygnalizujące włamanie.
5. **Osoba sprawująca dozór lokalu** w przypadku opisanym w ust. 4 pkt 1, powinna posiadać określony zakres obowiązków, z wyszczególnieniem zadań dotyczących sposobu zachowania i czynności w przypadku próby włamania.
6. **Drzwi oszklone** nie mogą być zaopatrzone w zamki (zasuwy), które można otworzyć bez klucza, przez otwór wybity w szybie.
7. **Przy drzwiach dwuskrzydłowych** jedno skrzydło powinno być unieruchomione za pomocą zasuwy u góry i u dołu od wewnętrznej strony lokalu lub wewnątrz drzwi.

§ 86

Zabezpieczenie kluczy

1. **Klucze do lokalu** objętego ubezpieczeniem powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym.
2. W razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) - ubezpieczający po otrzymaniu o tym wiadomości obowiązany jest niezwłocznie zmienić zamki.

§ 87

Konstrukcja zamków, kłódek i uchwytów

1. Zamki, kłódki i uchwyty zastosowane do zamknięcia ubezpieczonego mienia powinny odpowiadać następującym wymogom:
   1) **zamki** powinny być wielozastawkowe, czyli takie, do których klucz posiada w łopatce więcej niż 1 żłobienie prostopadłe do trzonu,
   2) **kłódki**, służące zabezpieczeniu krat, żaluzji, rolet lub okiennic, powinny spełniać wymogi zabezpieczenia w przypadku próby otwarcia ich wytrychem jak przy zamkach opisanych w pkt. 1) a ich obudowa powinna być całkowicie zamknięta. W szczególności wymogi te spełniają kłódki bezkabłąkowe. W odniesieniu do kłódek kabłąkowych, kabłąk kłódki powinien być wykonany ze stali hartowanej, a otwór w kabłąku musi być tak dopasowany do rozmiarów urządzenia zamykającego, aby nie było możliwości wsunięcia narzędzia pomiędzy kabłąk, a osłonę.
   3) **uchwyty do mocowania kłódek** powinny być wykonane z płaskownika przymocowanego na stałe do drzwi lub krat w sposób uniemożliwiający jego oberwanie, ukręcenie lub obcięcie. Grubość płaskownika i otwór do wprowadzenia kabłąka lub bolca powinien odpowiadać parametrom kłódki.
   4) W przypadku powstawania na kabłąku wolnego miejsca należy wypełniać je tulejką dystansową lub specjalną wkładką wypełniającą.
2. **Zamki szyfrowe** - mechaniczne i elektroniczne nie spełniają minimalnych wymogów zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem.

§ 88

Zabezpieczenie wartości pieniężnych podczas przechowywania i transportu

Wartości pieniężne powinny być przechowywane w specjalnie przeznaczonych do tego celu pomieszczeniach lub urządzeniach, a także transportowane, w sposób odpowiadający wymogom technicznym określonym w poniższych postanowieniach:

Przechowywanie

1. Ze względu na wartość przechowywanych wartości pieniężnych, zabezpieczenia pomieszczeń i urządzeń muszą odpowiadać wymogom zawartym w **Tabeli nr 2**. W drodze wyjątku ubezpieczyciel może przyjąć do ubezpieczenia wartości pieniężne nie chronione systemem alarmowym, w takim przypadku jednak odpowiedzialność ubezpieczyciela ograniczona jest do 0,2 j.o.

Tabela nr 2

Klasa odporności na włamanie	Dopuszczalny limit wartości pieniężnych [w jednostkach obliczeniowych] przechowywanych w pomieszczeniach i urządzeniach			
	Pomieszczenie i urządzenie chronione systemem alarmowym klasy:			
	niższej od SA3		co najmniej SA3	
	Pomieszczenia [j.o.]	Urządzenia [j.o.]	Pomieszczenia [j.o.]	Urządzenia [j.o.]
I	0	do 0,2	0	do 0,5
II	0	do 1	0	do 1,5
III	0	do 2	0	do 3
IV	0	do 4	0	do 6
V	do 6	do 6	do 8	do 8

2. Dla pomieszczeń i urządzeń klas VI - XIII limit przechowywanych wartości określa ubezpieczyciel.
3. System alarmowy klasy SA3 to taki, który spełnia wymagania PN-93/E-08390 (PN - Polska Norma).
4. Ubezpieczyciel może w drodze wyjątku przyjąć do ubezpieczenia wartości pieniężne przechowywane w urządzeniach, dla których brak jest możliwości określenia klasy odporności na włamanie; w takim

przypadku odpowiedzialność ubezpieczyciela ograniczona jest do 0,2 j.o., przy czym do urządzeń tych nie zalicza się kaset stalowych i kas fiskalnych. Brak możliwości określenia dla urządzenia klasy odporności na włamanie, o którym mowa powyżej, oznacza brak dokumentów (atestów, informacji na tabliczce znamionowej urządzenia) świadczących o klasie urządzenia
5. Limit odpowiedzialności za gotówkę przechowywaną w kasetach stalowych i kasach fiskalnych wynosi 1.500 zł.
6. Urządzenia o masie do 1t służące do przechowywania wartości pieniężnych powinny być trwale przymocowane do ściany lub podłoża.
7. W indywidualnych przypadkach ubezpieczyciel może przyjąć do ubezpieczenia wartości pieniężne znajdujące się w urządzeniach nie przymocowanych do ściany lub podłoża.
8. Z zachowaniem postanowienia ust. 4, ubezpieczyciel dopuszcza możliwość przechowywania wartości pieniężnych w urządzeniach, których klasa odporności na włamanie została określona według poniższej klasyfikacji, pod warunkiem, że pomieszczenia, w których znajdują się te urządzenia chronione są sygnalizacją alarmową, z zachowaniem następujących limitów:

Skarbiec	- 8 j.o.,
Pokój skarbcowy	- 8 j.o.,
Szafa pancerna	- 8 j.o.,
Szafa stalowo-betonowa	- 4 j.o.,
Szafa stalowa	- 1 j.o..

Transport

1. Ze względu na wartość transportowanych wartości pieniężnych, zabezpieczenia muszą spełniać wymagania określone w **Tabeli nr 3**.

Tabeli nr 3

Dopuszczalny limit wartości pieniężnych	Rodzaj transportu	Liczba konwojentów/pracowników ochrony
do 0,1 j.o.	Transport wykonywany pieszo, wyłącznie jeżeli ze względu na odległość użycie samochodu jest nieuzasadnione.	Osoba transportująca nie musi być chroniona przez pracownika ochrony.
pow. 0,1 do 0,3 j.o.	Transport wykonywany pieszo, wyłącznie jeżeli ze względu na odległość użycie samochodu jest nieuzasadnione.	Osoba transportująca chroniona jest przez pracownika (dodatkowa osoba); osoba chroniąca nie musi być uzbrojona
pow. 0,3 do 1,0 j.o.	Transport wykonywany pieszo, jeżeli ze względu na odległość użycie samochodu jest nieuzasadnione, a do przenoszenia używa się odpowiedniego zabezpieczenia technicznego np. specjalnych walizek z paralizatorem, sygnałem akustycznym lub substancją niszczącą banknoty.	Osoba transportująca chroniona jest przez co najmniej jednego pracownika ochrony, który może być nieuzbrojony.
pow. 1 do 3 j.o.	Transport wykonuje się samochodami przystosowanymi lub specjalnymi.	Transport chroniony jest przez co najmniej jednego uzbrojonego konwojenta.
pow. 3 do 10 j.o.	Transport wykonuje się samochodami specjalnymi.	Transport chroniony jest przez co najmniej dwóch uzbrojonych konwojentów.
pow. 10 j.o.	Zasady ochrony wartości pieniężnych określa ubezpieczyciel.	Zasady ochrony wartości pieniężnych określa ubezpieczyciel.

2. W przypadku transportowania wartości pieniężnych kolumną samochodów należy do transportu przydzielić dwa samochody ochraniające. Liczebność grupy konwojowej ustala się następująco: po dwóch konwojentów na każdy samochód ochraniający i po jednym konwojencie na każdy samochód przewożący wartości pieniężne.

§ 89

Wymagania techniczne dla pojazdów przystosowanych do przewozu wartości pieniężnych

1. Samochód dostawczy przystosowany do transportu wartości pieniężnych powinien być wyposażony w:
   1) okna wykonane z materiału o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie, bez możliwości ich otwierania,
   2) drzwi z mechanizmem automatycznego blokowania,
   3) elektromechaniczny zawór odcięcia dopływu paliwa lub prądu,
   4) wydzielony przedział ładunkowy do przewozu wartości pieniężnych, wykonany z blachy stalowej o grubości co najmniej 1 mm, łączonej w sposób trwały, z odrębnymi drzwiami z zamkiem o wysokiej klasie odporności na włamanie (co najmniej klasa „A"),
   5) radiowy, optyczny lub akustyczny system alarmowy,
   6) środki łączności wewnętrznej i zewnętrznej,
   7) pojemnik stalowy lub walizkę specjalistyczną ze stojakiem służącym do przechowywania wartości pieniężnych podczas transportu, zamontowane w przedziale ładunkowym. Pojemnik stalowy i stojak powinny być zamontowane w sposób uniemożliwiający ich odłączenie od podłoża przy zamkniętych zamkach i ryglach. Pokrywa pojemnika powinna być zamykana co najmniej na jeden zamek trzypunktowy jednokluczowy, o minimum pięciu zastawkach w pełni zamiennych.
2. Samochód osobowy przystosowany do przewozu wartości pieniężnych powinien spełniać wymagania określone w ust. 1 pkt 2), 3) 5), 6) i 7).

§ 90

Wymagania techniczne dla samochodów specjalnych (bankowozów):

1. Samochód specjalny powinien spełniać co najmniej następujące warunki techniczne:
   1) posiadać seryjną konstrukcję skrzyniową z wyodrębnionym przedziałem ładunkowym i wzmocnionym zawieszeniem,
   2) posiadać opancerzony przedział osobowy z 5 miejscami oraz całkowicie odrębny przedział ładunkowy, wzmocniony stalą konstrukcyjną wyższej jakości, łączoną w sposób trwały,
   3) przedział ładunkowy powinien posiadać tylko jedne drzwi zewnętrzne, np. drzwi tylne dwuskrzydłowe z blokadą ryglowania jednego skrzydła przez drugie i możliwością mocowania do ścian przedziału w położeniu otwartym z zawiasami o sworzniach zabezpieczonych przed wybiciem; drzwi powinny być wyposażone w dodatkowy zamek wierzchni jednostronny przerabialny o minimum siedmiu płaskich zastawkach,
   4) wyłożenie wewnętrznej powierzchni przedziału ładunkowego powinno być ognioodporne i trwałe, w szczególności odporne na uszkodzenia w czasie załadunku i wyładunku wartości pieniężnych,
   5) przedział ładunkowy powinien być oświetlony tak, aby istniała możliwość jego obserwacji przez szklany wziernik o średnicy 60 mm z przedziału osobowego,
   6) samochód powinien być wyposażony w:
      a) sygnalizator alarmowy o zmiennym tonie mocowany w przedziale silnikowym; włącznik sygnalizatora powinien być łatwo dostępny dla kierowcy lub członka zespołu konwojującego oraz samoczynnie włączający się przy próbie niepowołanego otwarcia każdych drzwi,
      b) sygnalizację alarmową połączoną ze światłami awaryjnymi i sygnalizatorem alarmowym o zmiennym tonie oraz włącznikiem rozrusznika i blokadą dopływu paliwa,
      c) elektromechaniczny zawór odcinający dopływ paliwa lub inne urządzenie dające taki sam skutek,
      d) urządzenia łączności radiowej,
   7) przedział osobowy, zbiornik paliwa, oszklenie kabiny powinny być odporne na przestrzelenie pociskami kalibru 7,62 mm z rdzeniem stalowym, wystrzeliwanymi z karabinka AK 47.
2. Silnik powinien mieć system gaśniczy oraz zbiornik paliwa wykonany w sposób zabezpieczający przed wybuchem.
3. System kontroli zamknięcia drzwi powinien być połączony z ogólnym systemem zamknięcia z sygnalizowaniem dla każdych drzwi alarmowym sygnałem dźwiękowym oraz światłami, a także elektryczną blokadą drzwi sterowaną z kabiny kierowcy.
4. Wszystkie urządzenia elektryczne powinny posiadać instalację uniemożliwiającą zakłócenie przez urządzenia zewnętrzne.
5. Koła powinny posiadać wkładki masywowe umożliwiające dalszą jazdę po zniszczeniu opony do 15 km z prędkością 50 km/godz.
6. Samochód do przewozu wartości pieniężnych powinien posiadać świadectwo homologacji oraz atesty na opancerzenie i oszklenie przedziału osobowego.

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU SZKODY

§ 91

ZASADY OGÓLNE

1. **Podjąć wszelkie dostępne środki w celu zmniejszenia szkody oraz zabezpieczyć bezpośrednio zagrożone mienie, a w ubezpieczeniu rzeczy podczas przewozu** dodatkowo - zagospodarować uszkodzone rzeczy, uwzględniając przy tym ewentualne zalecenia ubezpieczyciela. Czynności te są obowiązkiem ubezpieczającego w razie wystąpienia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową.
2. Jeżeli ubezpieczający umyślnie lub z powodu rażącego niedbalstwa nie wykonał obowiązków określonych w ust. 1, ubezpieczyciel ma prawo odmówić wypłaty odszkodowania.

§ 92

W przypadku powstania szkody obowiązkiem ubezpieczającego jest niezwłoczne poinformowanie o tym fakcie ubezpieczyciela (nie później niż w ciągu 3 dni od daty jej powstania lub uzyskania o niej wiadomości).

§ 93

Ubezpieczający ma również inne obowiązki związane z wystąpieniem szkody. Zostały one opisane w §§ 94-97. Należy pamiętać, że w przypadku niedopełnienia tych obowiązków ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części, jeżeli niedopełnienie obowiązków miało wpływ na ustalenie przyczyny wypadku, wartości szkody lub wysokości odszkodowania.

§ 94

Do obowiązków ubezpieczającego należy:
1) **niezwłoczne, nie późniejsze jednak niż w ciągu 12 godzin (mienie w transporcie) lub 24 godziny (pozostałe ubezpieczenia) po uzyskaniu informacji o szkodzie powiadomienie** miejscowej jednostki policji o każdej szkodzie, która mogła powstać w wyniku przestępstwa lub wskutek wypadku środka transportu i uzyskanie pisemnego potwierdzenia tego faktu,
2) **pozostawienie bez zmian miejsca szkody** do czasu przybycia przedstawiciela ubezpieczyciela, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub jej zmniejszenia. Ubezpieczyciel nie może powoływać się na to postanowienie, jeżeli nie rozpoczął likwidacji szkody w ciągu 7 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie,
3) **wypełnienie wymaganych przez ubezpieczyciela dokumentów**, w szczególności druku zgłoszenia szkody, w którym należy opisać rzeczywisty przebieg zdarzenia i okoliczności powstania szkody,
4) **podjęcie aktywnej współpracy** z ubezpieczycielem w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności powstania szkody i ustalenia jej wartości,
5) **stosowanie się do zaleceń ubezpieczyciela** oraz udzielanie mu informacji i niezbędnych pełnomocnictw,
6) **umożliwienie ubezpieczycielowi ustalenia okoliczności powstania szkody**, jej rodzaju i wartości, jak również udzielenie w tym zakresie wszelkich wyjaśnień oraz przedstawienie niezbędnych dowodów, w szczególności udostępnienie pełnej dokumentacji księgowej ubezpieczonego mienia, a także dokumentów potwierdzających pochodzenie i nabycie mienia.

UBEZPIECZ ENIE RZECZY W PRZEWOZIE KRAJOWYM (CARGO) - DODATKOWE OBOWIĄZKI

§ 95

Niezależnie od obowiązków określonych w § 94 w ubezpieczeniu rzeczy podczas przewozu ubezpieczający oraz osoby, za które ponosi on odpowiedzialność, zobowiązani są:
1) udostępnić ubezpieczycielowi uszkodzone rzeczy do oględzin w stanie niezmienionym, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia szkody, oraz umożliwić ubezpieczycielowi dokonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej przyczyny i rozmiaru oraz zasadności i wysokości roszczenia, a także:
   a) w przypadku szkody jawnej w momencie dostarczenia rzeczy, we własnym imieniu pisemnie zgłosić przewoźnikowi szkodę przed przyjęciem rzeczy i wezwać przewoźnika do sporządzenia protokołu wspólnego,
   b) w przypadku szkody, nie dającej się z zewnątrz zauważyć w momencie dostarczenia (odbioru), we własnym imieniu pisemnie zgłosić szkodę przewoźnikowi i wezwać przewoźnika do sporządzenia protokołu wspólnego bezzwłocznie po stwierdzeniu szkody, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od chwili wydania rzeczy przez przewoźnika,
2) w przypadku przewozu dokonywanego transportem własnym - sporządzić protokół komisyjny nadawcy i odbiorcy,
3) zabezpieczyć ubezpieczycielowi prawa regresowe do osób trzecich, które mogą być odpowiedzialne za powstanie szkody (w szczególności przez wykonanie obowiązków przewidzianych w pkt 1)) oraz złożyć we własnym imieniu list obciążający osoby trzecie za wynikłą szkodę, bezzwłocznie po powzięciu wiadomości o zdarzeniu mogącym być przyczyną szkody,
4) udzielić ubezpieczycielowi wszelkich informacji, które mogą być istotne dla oceny odpowiedzialności osób trzecich, w stosunku do których może mu przysługiwać roszczenie regresowe,
5) dostarczyć ubezpieczycielowi pełną dokumentację niezbędną do identyfikacji rzeczy oraz ustalenia okoliczności powstania szkody, jej przyczyn i rozmiarów, w szczególności:
   a) roszczenie ubezpieczającego (obliczenie wysokości szkody i wezwanie ubezpieczyciela do zapłaty określonej kwoty),
   b) dowód ubezpieczenia rzeczy (fotokopię polisy),
   c) oryginalną fakturę zakupu oraz inne dokumenty niezbędne dla określenia wartości rzeczy znajdujących się na środku transportu w chwili wystąpienia zdarzenia,
   d) oryginalną fakturę handlową, dotyczącą przewozu, podczas którego wystąpiła szkoda,
   e) umowę czarteru, oryginalny konosament, list przewozowy lub inny oryginalny śródlądowy dokument przewozowy, kwity sternika (dotyczy tylko przewozów śródlądowych),
   f) protokoły portowe (dotyczy tylko przewozów śródlądowych),
   g) oryginalny list przewozowy lub inny dokument przewozowy, a w przypadku transportu własnego inny zwyczajowo wystawiany dokument stwierdzający stan, rodzaj i ilość rzeczy załadowanych na środek transportu, jak również datę, miejsce załadunku i przeznaczenia - podpisany przez osobę wydającą towar i osobę, która przyjęła go do przewozu,
   h) protokół policji, w przypadku, gdy szkoda powstała wskutek przestępstwa lub wypadku środka transportu,
   i) oryginalne protokoły przewoźnika lub sporządzone wspólnie z przewoźnikiem,
   j) oryginalny protokół komisyjny nadawcy i odbiorcy,
   k) wszelkie raporty i protokoły sporządzone na okoliczność zgłoszonej szkody,

l) dokumentację zabezpieczającą roszczenia regresowe ubezpieczyciela w stosunku do osób trzecich, w tym także korespondencję z osobami trzecimi, które mogą być odpowiedzialne za szkodę.

6) w przypadku szkody podczas załadunku i wyładunku - przedłożyć ubezpieczycielowi dokumenty stwierdzające kto i na czyje zlecenie dokonywał operacji załadunkowych oraz wyładunkowych.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ – DODATKOWE OBOWIĄZKI

§ 96

1. Niezależnie od obowiązków określonych w § 94, w razie zgłoszenia roszczenia o naprawienie szkody z tytułu odpowiedzialności cywilnej ubezpieczający ma obowiązek zaniechania działań zmierzających do zaspokojenia poszkodowanego, uznania jego roszczeń bądź zawarcia z nim ugody, do czasu uzyskania pisemnej zgody ubezpieczyciela.
2. Jeżeli przeciwko sprawcy wypadku wszczęte zostało postępowanie karne, albo jeżeli osoba poszkodowana wystąpi z roszczeniem o odszkodowanie na drogę sądową, ubezpieczający obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o tym ubezpieczyciela.
3. Ubezpieczający obowiązany jest doręczyć ubezpieczycielowi orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym mu zajęcie stanowiska odnośnie wniesienia środka odwoławczego.
4. Zaspokojenie lub uznanie przez ubezpieczającego roszczenia osoby poszkodowanej bez wymaganej pisemnej zgody nie ma wpływu na odpowiedzialność ubezpieczyciela.

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ – DODATKOWE OBOWIĄZKI

§ 97

Niezależnie od obowiązków określonych w §§ 91-94, w ubezpieczeniu ochrony prawnej, w razie konieczności wystąpienia z roszczeniem lub obrony praw ubezpieczający obowiązany jest ponadto do:

1) przekazania ubezpieczycielowi wszelkich dokumentów oraz korespondencji dotyczącej zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową oraz wskazanie, a na żądanie ubezpieczyciela oddanie mu do dyspozycji istniejących dowodów,
2) uzyskanie pisemnej zgody ubezpieczyciela na ustanowienie określonego adwokata albo radcy prawnego, udzielenie takiej osobie pełnomocnictwa, poinformowanie ją wyczerpująco i zgodnie z prawdą o okolicznościach sprawy, wskazanie dowodów, udzielenie niezbędnych informacji i dostarczenie odpowiednich dokumentów,
3) na żądanie ubezpieczyciela poinformowanie go o stanie sprawy oraz w razie konieczności przedsięwzięcie niezbędnych kroków w celu dalszego wyjaśnienia stanu faktycznego,
4) uzgodnienie z ubezpieczycielem wszelkich czynności wywołujących powstanie kosztów, w szczególności wnoszenia pozwów i środków zaskarżenia oraz unikanie wszystkiego, co mogłoby się przyczynić do nieuzasadnionego zwiększenia kosztów albo mogłoby utrudnić ich zwrot od strony przeciwnej,
5) przedłożenie ubezpieczycielowi bez zbędnej zwłoki otrzymanych od adwokatów, radców prawnych, biegłych oraz sądów rachunków, pokwitowań i dokumentów o podobnym charakterze,
a także, jeśli nie narusza to uzasadnionych praw ubezpieczającego:
6) złożenia tylko powództwa częściowego i wstrzymanie się z dochodzeniem pozostałych roszczeń do momentu uprawomocnienia się orzeczenia co do części roszczenia,
7) wstrzymania się z dochodzeniem swych roszczeń na drodze sądowej do czasu prawomocnego zakończenia toczącego się już innego postępowania sądowego, o ile może mieć ono znaczenie dla rozstrzygnięcia danego sporu.

ZASADY USTALANIA WYSOKOŚCI ORAZ WYPŁATY ODSZKODOWANIA LUB ŚWIADCZENIA

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNIA I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH ORAZ KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I ROZBOJU

§ 98

1. **Wartość szkody i należne odszkodowanie** jest ustalane według cen z dnia wyznaczenia odszkodowania.
2. **Sposób obliczenia wartości szkody** zależy od rodzaju mienia, w którym powstała szkoda:
   1) BUDYNKI I BUDOWLE:
      a) wartość szkody obliczana jest na podstawie kosztów odbudowy w tym samym miejscu albo naprawy przy zachowaniu dotychczasowych wymiarów, konstrukcji i materiałów,
      b) koszty, o których mowa w ppkt a) powinny być potwierdzone rachunkiem wykonawcy lub przygotowaną przez ubezpieczającego kalkulacją (kosztorysem),
      c) przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej - dodatkowo potrąca się stopień technicznego zużycia.
   2) MASZYNY, URZĄDZENIA I WYPOSAŻENIE:
      a) wartość szkody obliczana jest według kosztów naprawy bądź wytworzenia rzeczy tego samego rodzaju, typu lub mocy, powiększonej o koszty transportu i montażu,
      b) przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej - dodatkowo potrąca się stopień technicznego zużycia,
   3) ŚRODKI OBROTOWE - według cen zakupu lub kosztów wytworzenia,
   4) NAKŁADY INWESTYCYJNE - według cen zakupu bądź kosztów wytworzenia zniszczonego lub naprawy uszkodzonego przedmiotu, z uwzględnieniem kosztów robocizny, pomniejszonych o stopień zużycia do dnia szkody,
   5) DOKUMENTY ZASTĘPUJĄCE W OBROCIE GOTÓWKĘ (będące przedmiotem obrotu giełdowego) - według wartości odpowiadającej cenie sprzedaży netto, tj. bez marży i prowizji,
   6) ZŁOTO, SREBRO, KAMIENIE SZLACHETNE I PERŁY (a także platyna i pozostałe metale z grupy platynowców) - według wartości odpowiadającej cenie sprzedaży netto, tj. bez marży i prowizji, natomiast w wyrobach z tych metali, kamieni szlachetnych i pereł - według ceny ich zakupu lub kosztu wytworzenia,
   7) POZOSTAŁE WARTOŚCI PIENIĘŻNE - według wartości nominalnej (wartość nominalną waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP, obowiązującego w dniu ustalenia wysokości odszkodowania),
   8) MIENIE PRZYJĘTE OD OSÓB TRZECICH (w celu sprzedaży lub wykonania usługi) - według wartości kosztów naprawy uszkodzonych przedmiotów, a w przypadku ich zniszczenia lub utraty - według wartości rzeczywistej mienia, bez uwzględnienia prowizji i marży w przypadku sprzedaży w komisie,
   9) MIENIE PRACOWNICZE - według wartości rzeczywistej lub kosztów naprawy, z zastrzeżeniem, że w odniesieniu do mienia jednego pracownika - do wysokości nie przekraczającej kwoty przyjętej jako część sumy ubezpieczenia przypadającej na jednego pracownika.

§ 99

1. **Wartość szkody zmniejsza się** o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.
2. Przy ustalaniu wartości szkody nie uwzględnia się:
   1) wartości naukowej, kolekcjonerskiej, zabytkowej lub pamiątkowej,
   2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą,
   3) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów.

§ 100

CO OBEJMUJE ODSZKODOWANIE

1. **Wysokość odszkodowania** odpowiada wartości szkody, ale nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia (z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 i §§ 101-102). Odszkodowanie obejmuje podatek od towarów i usług (VAT), o ile suma ubezpieczenia została o ten podatek podwyższona przy zawieraniu umowy.
2. Z wrot kosztów remontu lub naprawy nie może przekroczyć rzeczywistej wartości ubezpieczonego przedmiotu.

§ 101

Odszkodowanie - w granicach sum ubezpieczenia - obejmuje:

1) utratę, zniszczenie lub uszkodzenie mienia w bezpośrednim następstwie zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową, w kwocie odpowiadającej wartości szkody,
2) udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia szkody objętej zakresem ubezpieczenia oraz zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego ubezpieczonego mienia przed taką szkodą, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
3) udokumentowane koszty usunięcia pozostałości po szkodzie w granicach 5% wartości szkody.

§ 102

1. **W ubezpieczeniu na sumy stałe** jeżeli suma ubezpieczenia mienia jest niższa od jego wartości w dniu szkody, wówczas kwota odszkodowania zostaje pomniejszona w takim stosunku, w jakim suma ubezpieczenia tego mienia pozostaje do jego wartości w dniu szkody, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W przypadku ubezpieczenia mienia na sumy stałe według wartości odtworzeniowej zasada, o której mowa w ust. 1, będzie miała zastosowanie jedynie wówczas, jeżeli wartość ubezpieczonego mienia w dniu szkody przekroczy 110 % jego sumy ubezpieczenia.

§ 103

Wysokość odszkodowania ustaloną zgodnie z postanowieniami §§ 100-102, pomniejsza się o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

§ 104

1. **Wartość szkody i należne odszkodowanie** jest ustalane według cen z dnia ustalenia odszkodowania. Odszkodowanie obejmuje podatek od towarów i usług (VAT), o ile suma ubezpieczenia została o ten podatek podwyższona przy zawieraniu umowy.
2. Wartość szkody obliczana jest według cen detalicznych przedmiotów tego samego lub podobnego rodzaju, gatunku, materiału i wymiarów albo według kosztów naprawy, z uwzględnieniem zakresu rzeczywistych uszkodzeń.
3. Koszty naprawy powinny być udokumentowane rachunkiem wykonawcy, albo kalkulacją ubezpieczającego, jeżeli szkodę naprawił własnymi siłami,

§ 105

Wartość szkody zwiększa się o:

1) niezbędne koszty demontażu i montażu,
2) koszty transportu.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

Sprzęt elektroniczny

§ 106

1. **Wartość szkody i należne odszkodowanie** jest ustalane według cen z dnia wyznaczenia odszkodowania. Odszkodowanie obejmuje podatek od towarów i usług (VAT), o ile suma ubezpieczenia została o ten podatek podwyższona przy zawieraniu umowy.
2. **Sposób obliczenia wartości szkody** zależy od rodzaju szkody:
   1) jeżeli sprzęt nadaje się do naprawy (strata częściowa) - wartość szkody ustala się według kosztów zakupu materiału i kosztów robocizny niezbędnej w celu naprawienia uszkodzonego przedmiotu, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i montażu ponownego oraz opłat celnych i innych tego typu należności, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego,
   2) w przypadku dokonywaniai wymiany sprzętu **(strata całkowita)** - wartość szkody ustala się według kosztów zakupu identycznego, fabrycznie nowego przedmiotu lub przedmiotu analogicznego rodzaju i jakości, z uwzględnieniem kosztów transportu, demontażu i montażu ponownego oraz opłat celnych i innych tego typu należności, z wyłączeniem kosztów transportu ekspresowego i lotniczego,
   3) jeżeli naprawa jest niemożliwa lub ubezpieczony sprzęt nie będzie wymieniany - wartość szkody ustala się według kosztów nie wyższych niż wartość rynkowa sprzętu bezpośrednio przed wystąpieniem szkody.

§ 107

1. **Wartość szkody zmniejsza się** o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.
2. Przy ustalaniu wartości szkody nie uwzględnia się kosztów jakichkolwiek zmian, uzupełnień lub ulepszeń.

§ 108

CO OBEJMUJE ODSZKODOWANIE

1. **Wysokość odszkodowania** odpowiada wartości szkody, ale nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia (z zastrzeżeniem postanowień § 109).
2. Odszkodowanie - w granicach sum ubezpieczenia - obejmuje również:
   1) udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych środków w celu zmniejszenia szkody oraz w celu zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego mienia przed szkodą, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne,
   2) udokumentowane koszty napraw prowizorycznych, jeżeli stanowią część końcowych czynności naprawczych i nie zwiększają całkowitej wartości kosztów naprawy,
   3) udokumentowane koszty usunięcia pozostałości po szkodzie w granicach 10 % wartości szkody objętej zakresem ubezpieczenia.
   4) udokumentowane koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien i drzwi.

§ 109

1. Jeżeli w dniu wypadku suma ubezpieczenia utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego sprzętu jest mniejsza niż wartość, o której mowa w § 69 ust. 1 pkt 1, ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w takiej proporcji, w jakiej suma ubezpieczenia utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego sprzętu pozostaje do kosztów jego wymiany.
2. Jeżeli w dniu wypadku suma ubezpieczenia utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego sprzętu jest mniejsza niż wartość, o której mowa w § 69 ust. 1 pkt 2, ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w takiej proporcji, w jakiej suma ubezpieczenia utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego sprzętu pozostaje do jego wartości ewidencyjnej brutto.

§ 110

Wysokość odszkodowania ustaloną zgodnie z postanowieniami §§ 108-109, pomniejsza się o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia.

§ 111

Odpowiedzialność ubezpieczyciela ustaje w odniesieniu do ubezpieczonego sprzętu, jeżeli po wystąpieniu szkody jest on nadal eksploatowany bez przeprowadzenia naprawy w sposób określony przez ubezpieczyciela, albo po dokonaniu prowizorycznej naprawy bez jego zgody.

Dane i zewnętrzne nośniki danych

§ 112

1. **Wartość szkody** stanowią niezbędne koszty poniesione przez ubezpieczającego w ciągu 12 miesięcy od wystąpienia szkody w celu przywrócenia nośników danych oraz zapisanych na nich danych do stanu identycznego z istniejącym bezpośrednio przed zdarzeniem, które są konieczne dla prowadzenia operacji przetwarzania danych w normalnym trybie.
2. Koszty, o których mowa w ust. 1 obejmują:
   1) automatyczne wprowadzenie danych lub programów z archiwum danych,
   2) automatyczne lub ręczne wprowadzenie danych lub programów z oryginalnych programów lub z dokumentów wciąż dostępnych ubezpieczającemu,
   3) odtworzenie lub wprowadzenie systemów lub standardowych programów.
   4) odtworzenie zniszczonych nośników danych wskutek zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszych ogólnych warunków.
3. Jeżeli nie jest konieczne odtworzenie danych, albo jeżeli odtworzenie danych nie zostało przeprowadzone w ciągu 12 miesięcy po wystąpieniu szkody, ubezpieczyciel pokryje jedynie koszty wymiany zniszczonych lub uszkodzonych nośników danych na nowe.

§ 113

1. **Wysokość odszkodowania** odpowiada wartości szkody, ale nie może przekroczyć sumy ubezpieczenia (z zastrzeżeniem postanowień ust. 2).
2. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE RZECZY W PRZEWOZIE KRAJOWYM (CARGO)

§ 114

1. Podstawą obliczenia rozmiaru szkody jest wartość przedmiotu ubezpieczenia. Odszkodowanie obejmuje podatek od towarów i usług (VAT), o ile suma ubezpieczenia została o ten podatek podwyższona przy zawieraniu umowy.
2. Jeżeli przedmiotem ubezpieczenia są rzeczy uszkodzone, odszkodowanie z tytułu jego utraty, ubytku lub uszkodzenia zostaje pomniejszone o koszt przewidywanych napraw.
3. Odszkodowanie z tytułu utraty, ubytku lub uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia nie może przekroczyć wartości przedmiotu ubezpieczenia.
4. Odszkodowanie z tytułu utraty, ubytku lub uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody spowodowanej ryzykami objętymi ubezpieczeniem, w granicach sumy ubezpieczenia.
5. Rozmiar szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.
6. W przypadku uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia, który nadaje się do naprawy, odszkodowanie ustala się na podstawie poniesionego kosztu naprawy, jednakże nie może ono przekroczyć wartości uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.
7. Jeżeli przedmiotem ubezpieczenia są maszyny lub urządzenia, odszkodowanie nie może przekroczyć kosztu wymiany lub naprawy części, która uległa utracie lub uszkodzeniu, powiększonego o koszty dostarczenia tej części i jej ponownego montażu, o ile zostały poniesione, z zastrzeżeniem, iż odszkodowanie nie może przekroczyć wartości całej maszyny lub urządzenia.
8. W razie uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia w stopniu kwalifikującym go do sprzedaży, po obniżonych cenach, rozmiar szkody stanowi różnica pomiędzy wartością przedmiotu ubezpieczenia przed wypadkiem a ceną ustaloną w drodze przeceny, o której terminie ubezpieczający zobowiązany jest powiadomić ubezpieczyciela.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 115

1. **Ubezpieczyciel ma obowiązek** (w granicach udzielonej ochrony):
   1) dokonania oceny sytuacji faktycznej i prawnej,
   2) podjęcia decyzji o uznaniu roszczenia i wypłacie odszkodowania albo prowadzeniu obrony ubezpieczającego przed nieuzasadnionym roszczeniem.
2. **Ubezpieczyciel ma prawo** w każdej chwili wypłacić odszkodowanie w wysokości sumy gwarancyjnej zwalniając się z obowiązku dalszego prowadzenia obrony oraz ponoszenia innych kosztów. Jeżeli roszczenia mogą być zaspokojone kwotą niższą niż suma gwarancyjna, ubezpieczyciel wypłaca tylko tę niższą kwotę.
3. Należne odszkodowanie ustala się według zasad odpowiedzialności cywilnej osoby objętej ubezpieczeniem w granicach sumy gwarancyjnej lub określonego sublimitu.

UBEZPIECZENIE OCHRONY PRAWNEJ

§ 116

1. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 39 i 97 ubezpieczający ma prawo wskazać ubezpieczycielowi adwokata albo radcę prawnego, który będzie go reprezentował i którego wynagrodzenie ubezpieczyciel opłaci zgodnie z postanowieniami §§ 39 i 75 pod warunkiem, że kompetencje takiej osoby do świadczenia pomocy prawnej w danej sprawie są zagwarantowane. Ubezpieczający może jednak zażądać, aby to ubezpieczyciel wskazał mu adwokata albo radcę prawnego.
2. W przypadku, gdy ubezpieczający udzieli pełnomocnictwa adwokatowi albo radcy prawnemu, którego wynagrodzenie ubezpieczyciel miałby ponosić na podstawie § 39, ubezpieczyciel jest wolny od obowiązku świadczenia, jeśli nie zostanie niezwłocznie poinformowany o ustanowieniu tego adwokata albo radcy prawnego i nie zostaną jednocześnie spełnione obowiązki wynikające z § 97 pkt 1) i 2). Postanowienia § 91 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
3. Adwokat albo radca prawny ponosi odpowiedzialność wyłącznie wobec ubezpieczającego. Ubezpieczyciel nie ponosi żadnej odpowiedzialności za czynności adwokata albo radcy prawnego.

§ 117

1. Ubezpieczyciel pokrywa koszty ochrony prawnej wyłącznie wtedy, gdy ubezpieczający został pisemnie wezwany do ich zapłaty.
2. Ubezpieczyciel może odmówić pokrycia ochrony prawnej, jeżeli
   1) uzna, że nie ma szansy korzystnego dla ubezpieczającego załatwienia sprawy,
   2) obrona praw ubezpieczającego jest sprzeczna z dobrymi obyczajami albo
   3) jej koszty pozostają w rażącej dysproporcji do zamierzonego celu.
3. Decyzję o odmowie pokrycia kosztów ochrony prawnej wraz z uzasadnieniem ubezpieczyciel obowiązany jest niezwłocznie przekazać na piśmie ubezpieczającemu.
4. Jeżeli ubezpieczającemu zarzuca się popełnienie przestępstwa albo wykroczenia, ubezpieczyciel nie bada możliwości korzystnego załatwienia sprawy w instancjach merytorycznych.

§ 118

1. Jeżeli ubezpieczyciel odmówił pokrycia kosztów ochrony prawnej, a ubezpieczający nie zgadza się z jego stanowiskiem, ubezpieczający może zlecić adwokatowi albo radcy prawnemu ustanowionemu na zasadach określonych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia przeprowadzenie na koszt ubezpieczyciela ekspertyzy, która potwierdzi, że okoliczności, o których mowa w § 117 ust. 2 - nie występują.
2. Opinia adwokata albo radcy prawnego jest wiążąca dla obu stron, chyba że w oczywisty sposób odbiega od stanu faktycznego lub prawnego.
3. Na sporządzenie ekspertyzy, o której mowa w ust. 2, ubezpieczyciel obowiązany jest wyznaczyć ubezpieczającemu termin nie krótszy niż 30 dni. W tym czasie ubezpieczający obowiązany jest wyczerpująco i zgodnie z prawdą poinformować adwokata albo radcę prawnego o okolicznościach sprawy i wskazać dowody.
4. Jeżeli w oznaczonym terminie ubezpieczający nie spełni obowiązku, o którym mowa w ust. 3, ubezpieczyciel odmówi spełnienia świadczenia. Wyznaczając termin ubezpieczyciel jest obowiązany wskazać ubezpieczającemu skutki związane z bezskutecznym jego upływem.

§ 119

Jeśli ubezpieczyciel odmówi pokrycia kosztów ochrony prawnej, albo ubezpieczający uważa, że ekspertyza adwokata albo radcy prawnego w oczywisty sposób odbiega od stanu faktycznego lub prawnego, ubezpieczający ma prawo dochodzenia spełnienia świadczenia przez ubezpieczyciela na drodze sądowej.

UBEZPIECZENIE KOSZTÓW ZAKŁÓCEŃ W DZIAŁALNOŚCI ORAZ KOSZTÓW WYCOFANIA PRODUKTÓW Z RYNKU

§ 120

1. Za wysokość szkody przyjmuje się udokumentowane koszty, o których mowa w § 41, które ubezpieczający faktycznie poniósł.
2. Odszkodowanie nie obejmuje wydatków poniesionych w związku z ustaleniem, usunięciem szkody, wydatków poniesionych na zakup nowego mienia, kosztów związanych z ograniczeniem zatrudnienia.
3. W odniesieniu do kosztów wycofania z obrotu produktu niebezpiecznego za wysokość szkody przyjmuje się poniesione przez ubezpieczającego wydatki związane z wycofaniem z obrotu produktu niebezpiecznego w zakresie ustalonym w § 43.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA LUB ŚWIADCZENIA

§ 121

POSTĘPOWANIE WYJAŚNIAJĄCE

Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ubezpieczeniem, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, ubezpieczyciel informuje o tym ubezpieczającego i ubezpieczonego oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także pisemnie lub drogą elektroniczną informuje ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania (świadczenia).

§ 122

NIEZBĘDNE DOKUMENTY

1. **W ciągu 7** dni od daty zgłoszenia szkody ubezpieczający obowiązany jest do dostarczenia dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania, w tym w szczególności:
   1) **oryginałów rachunków** dotyczących kosztów objętych ubezpieczeniem.
   2) **wykazu utraconych lub zniszczonych przedmiotów** z podaniem ich liczby oraz wartości; wykaz taki ubezpieczający sporządza na własny koszt.
2. Ubezpieczający ma obowiązek udostępnić inne dokumenty, które ubezpieczyciel uzna za niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania.
3. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo weryfikacji przedłożonych przez ubezpieczającego rachunków, kosztorysów i innych dokumentów oraz zasięgnięcia opinii specjalistów.
4. Ubezpieczyciel ma prawo wyznaczenia niezależnego eksperta w celu określenia przyczyny, wartości szkody i należnego odszkodowania oraz w celu udzielenia ubezpieczającemu instrukcji i wskazówek dotyczących postępowania zmierzającego do złagodzenia skutków wypadku lub zminimalizowania wartości szkody.
5. Ubezpieczający jest obowiązany dostarczyć ubezpieczycielowi lub wyznaczonemu przez niego ekspertowi wszystkie dokumenty, które ubezpieczyciel lub wyznaczony ekspert uważa za niezbędne do rozpatrzenia wniosku o wypłatę odszkodowania.

§ 123

ZASADY WYPŁATY ODSZKODOWANIA

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzenia objętego ubezpieczeniem, zawartej z uprawnionym ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Ubezpieczyciel obowiązany jest do wypłaty odszkodowania:
   1) **w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia** lub
   2) **w terminie 14 dni od daty wyjaśnienia okoliczności zdarzenia**, jeżeli w terminie określonym w pkt 1) wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości odszkodowania, mimo zachowania należytej staranności okazało się niemożliwe; bezsporną część odszkodowania ubezpieczyciel wypłaca w terminie określonym w pkt 1).
3. Jeżeli w terminach określonych w umowie lub ustawie ubezpieczyciel nie wypłaci odszkodowania, zawiadamia pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w całości lub części.

§ 124

1. **Ubezpieczyciel ma prawo do potrącenia z odszkodowania (świadczenia) rat składki** jeszcze nie wymagalnych niezależnie od tego, którego rodzaju ubezpieczenia dotyczy wypłata.
2. **Odzyskanie utraconych przedmiotów** po wypłacie odszkodowania zobowiązuje ubezpieczającego do zwrotu odszkodowania wypłaconego za te przedmioty, albo zrzeczenia się praw do nich na rzecz ubezpieczyciela.

§ 125

1. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, ubezpieczyciel informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania.
2. **Sprzeciw wobec ustaleń ubezpieczyciela** w zakresie odmowy zaspokojenia roszczenia albo wysokości odszkodowania, uprawniony może zgłosić na piśmie - w ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia. Wniosek taki skutkuje ponownym rozpatrzeniem sprawy przez zarząd ubezpieczyciela.
3. Ubezpieczający i ubezpieczony mają prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzania na własny koszt odpisów lub kserokopii dokumentów akt szkodowych.

SKUTKI WYPŁATY ODSZKODOWANIA

§ 126

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przysługujące ubezpieczającemu roszczenie do osoby trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania przechodzi na ubezpieczyciela.
2. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, nie przechodzi na ubezpieczyciela, jeśli sprawcą szkody jest osoba, z którą ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym lub za którą ponosi odpowiedzialność, chyba że osoba ta wyrządziła szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć ubezpieczycielowi wszelkie informacje i dokumenty oraz dokonać czynności niezbędnych dla skutecznego dochodzenia przez ubezpieczyciela praw, określonych w ust. 1.
4. W razie zrzeczenia się przez ubezpieczającego - bez zgody ubezpieczyciela - praw, o których mowa w ust. 1, ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części.

ROZWIĄZANIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 127

ODSTĄPIENIE OD UMOWY

1. **Prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia** w terminie 30 dni (osoby fizyczne) lub w terminie 7 dni (osoby prawne) od daty zawarcia umowy przysługuje ubezpieczającemu, jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy. Odstąpienie od umowy nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku opłaty składki za okres, w którym ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
2. **Zwrot składki** za nie wykorzystany okres ubezpieczenia nastąpi po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 20% zwracanej składki.
3. Jeśli nie umówiono się inaczej, zwrot składki następuje po otrzymaniu przez ubezpieczyciela oryginału umowy ubezpieczenia.

§ 128

WYPOWIEDZENIE UMOWY

1. Każda ze stron może w ciągu miesiąca od daty wypłaty odszkodowania albo daty doręczenia odmowy jego wypłacenia, wypowiedzieć umowę ubezpieczenia z zachowaniem miesięcznego okresu wypowiedzenia.
2. W razie wypowiedzenia umowy składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia podlega zwrotowi tylko wtedy, gdy w okresie ubezpieczenia nie wystąpiła szkoda, za którą ubezpieczyciel wypłacił lub obowiązany jest do wypłacenia odszkodowania, postanowienia § 127 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 129

SKUTEK ODSTĄPIENIA LUB WYPOWIEDZENIA

Na potrzeby postanowień niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia dotyczących odstąpienia lub wypowiedzenia umowy każde z ubezpieczeń wymienionych w § 2 traktuje się jako odrębną umowę ubezpieczenia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 130

1. **Wszystkie zawiadomienia i oświadczenia** kierowane do ubezpieczyciela powinny być:
   1) składane na piśmie za pokwitowaniem, lub
   2) przesłane listem poleconym.
2. **Zmiana adresu ubezpieczającego** musi być zgłoszona ubezpieczycielowi. W przeciwnym wypadku pismo ubezpieczyciela skierowane na ostatni znany adres ubezpieczającego wywiera skutki prawne od chwili, w której byłoby doręczone, gdyby ubezpieczający nie zmienił adresu.

§ 131

Ubezpieczyciel i osoby u niego zatrudnione lub osoby i podmioty, za pomocą których ubezpieczyciel wykonuje czynności ubezpieczeniowe, są obowiązane do zachowania tajemnicy dotyczącej poszczególnych umów ubezpieczenia.

§ 132

Załącznik Nr 1 jest integralną częścią niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.

§ 133

W sprawach nie uregulowanych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej i kodeksu cywilnego.

§ 134

1. Strony umowy ubezpieczenia mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wynikające z niej spory.
2. Ewentualne spory, po bezskutecznej próbie ich polubownego załatwienia poddawane będą rozstrzygnięciom sądów właściwych dla siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

§ 135

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia wchodzą w życie z dniem 1 listopada 2003 roku i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zwartych po tym dniu.

ZAŁĄCZNIK NR 1

DEFINICJE

Poniżej zdefiniowane zostały niektóre określenia używane w ogólnych warunkach ubezpieczenia:

BUDOWLE to trwale związane z gruntem obiekty budowlane inne niż budynki, wraz z instalacjami i urządzeniami, stanowiące całość techniczną i użytkową.

BUDYNKI to trwale związane z gruntem obiekty budowlane, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach, wraz z wbudowanymi instalacjami, urządzeniami technicznymi oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiącymi całość techniczną i użytkową.

CZYSTE STRATY FINANSOWE to straty finansowe nie wynikające bezpośrednio ze szkód w mieniu lub na osobie.

DANE to informacje nadające się do bezpośredniego przetwarzania przez Elektroniczne Systemy Przetwarzania Danych (EPD), zgromadzone poza jednostką centralną komputera, to jest:
- dane ze zbiorów danych,
- system operacyjny i programy wchodzące w jego skład,
- licencyjne, standardowe programy pochodzące z produkcji seryjnej,
- programy aplikacyjne pochodzące z produkcji jednostkowej (wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego).

DATA POCZĄTKOWA to data rozpoczęcia odpowiedzialności ubezpieczyciela w pierwszej umowie ubezpieczenia zawartej przez ubezpieczającego z ubezpieczycielem, przy zachowaniu takich samych warunków i ciągłości ubezpieczenia; w przypadku istotnej zmiany warunków lub przerwania ciągłości ubezpieczenia za datę początkową uważa się datę rozpoczęcia odpowiedzialności ubezpieczyciela w nowej lub zmienionej umowie.

DESZCZ NAWALNY to deszcz o sile natężenia co najmniej 4 według skali stosowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW). Wystąpienie takiego zjawiska powinno zostać przez IMiGW potwierdzone. Gdy nie istnieje możliwość uzyskania opinii IMiGW, ubezpieczyciel może stwierdzić fakt wystąpienia deszczu nawalnego na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ubezpieczenia bądź w bezpośrednim sąsiedztwie.

DYM I SADZA to zawiesina cząsteczek w gazie będąca bezpośrednim skutkiem spalania, która nagle wydobyła się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń, eksploatowanych zgodnie z przeznaczeniem i przepisami technicznymi, przy sprawnym funkcjonowaniu urządzeń wentylacyjnych i oddymiających.

FRANSZYZA REDUKCYJNA to ustalona w umowie ubezpieczenia kwota, pomniejszająca łączne odszkodowanie za szkody wynikłe z jednego zdarzenia.

GRAD to opad atmosferyczny składający się z brył lodu.

HANDEL OBWOŹNY I OBNOŚNY to sprzedaż detaliczna towarów ze skrzyni, walizy, kosza, z samochodu lub innego pojazdu, albo w inny sposób przenoszonych lub przewożonych z miejsca na miejsce.

HUK PONADDŹWIĘKOWY to działanie fali uderzeniowej wywołanej przez samolot podczas przekraczania prędkości dźwięku.

HURAGAN to wiatr o prędkości 17,5 m/sek. lub wyższej, wyrządzający masowe szkody. Wystąpienie takiego wiatru powinno być potwierdzone przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGiW). Jeżeli nie istnieje możliwość uzyskania takiego potwierdzenia, uznaje się - świadczący o działaniu huraganu - stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu, w którym one powstały lub w bezpośrednim sąsiedztwie. Pojedyncze szkody są traktowane jako wynik działania huraganu tylko wtedy, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono ślady huraganu lub też rodzaj i rozmiary szkody świadczą o jego wystąpieniu.

INSTALACJE ELEKTRYCZNE to urządzenia i linie elektryczne (elektroenergetyczne) wchodzące w skład obiektów budowlanych.

JEDNOSTKA CENTRALNA to część sprzętu elektronicznego obejmująca sterowanie, układy wykonujące operacje arytmetyczno-logiczne oraz pamięć komputera, z wyłączeniem pamięci zewnętrznej (dyski twarde, stacje dysków elastycznych i optycznych, stacje taśm magnetycznych itp.).

JEDNOSTKA OBLICZENIOWA to kwota odpowiadająca 120- krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za ostatni kwartał, według danych publikowanych przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim.

KONWOJENT to pracownik ochrony wyposażony w broń palną.

KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM to dokonanie albo usiłowanie dokonania zaboru mienia z lokalu:
- po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia lub otwarciu wejścia przy użyciu narzędzi. Określenie dotyczy także sytuacji wykorzystania podrobionego lub dopasowanego klucza, bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego lokalu lub w wyniku rozboju,
- w którym sprawca ukrył się przed jego zamknięciem, jeśli pozostawił ślady mogące służyć jako dowód jego ukrycia się.

LAWINA to gwałtowne zsuwanie lub staczanie się ze stoków górskich mas śniegu, lodu lub kamieni.

LOKAL to przestrzeń wydzielona trwałymi ścianami, stanowiąca funkcjonalną lub gospodarczą całość, służąca zaspokojeniu potrzeb ubezpieczającego, użytkowana na mocy posiadanego przez niego tytułu prawnego, składająca się z jednego lub większej liczby pomieszczeń.

NAKŁADY INWESTYCYJNE to wydatki poniesione na remonty kapitalne i adaptacyjne oraz na wykończenie wnętrz.

OBRÓT TOWAROWY to łączna wartość wszystkich rzeczy ubezpieczonych w ramach ubezpieczenia rzeczy podczas przewozu, przewożonych w okresie ubezpieczenia.

OSOBA BLISKA to współmałżonek, rodzice, dziadkowie, dzieci, wnuki, rodzeństwo, teściowie, zięć, synowa, ojczym, macocha, pasierb oraz konkubent ubezpieczającego.

OSOBY TRZECIE to wszystkie osoby pozostające poza stosunkiem ubezpieczeniowym, nawet jeżeli pozostawały lub pozostają one w stosunkach umownych z osobami objętymi ubezpieczeniem, z zastrzeżeniem postanowień §§ 53-54.

OSUNIĘCIE SIĘ ZIEMI to nie spowodowane działalnością ludzką osuwanie się ziemi na stokach.

PLACÓWKA to każda jednostka organizacyjna, o ile mienie takiej jednostki objęte jest samodzielną ewidencją księgową.

PODWYKONAWCA to podmiot, któremu ubezpieczający powierzył wykonanie pracy, usługi lub innych czynności na innej podstawie niż stosunek pracy.

POWÓDŹ to zalanie terenów w wyniku podniesienia się wody w korytach wód płynących i stojących.

POŻAR to działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i mógł sam się rozprzestrzenić.

PRACOWNIK to osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę.

PRACOWNIK OCHRONY to osoba posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej lub licencję pracownika zabezpieczenia technicznego i wykonująca zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia.

PRODUKT NIEBEZPIECZNY - to produkt uznany przez organ nadzoru (Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) na podstawie przepisów obowiązującego prawa za niebezpieczny ze względu na to, iż w zwykłych lub innych dających się rozsądnie przewidzieć warunkach jego używania, włączając czas korzystania z produktu, stwarza zagrożenie dla konsumentów, nie uwzględniając wysokiego poziomu wymagań dotyczących ochrony bezpieczeństwa życia i zdrowa ludzkiego, wprowadzony do obrotu przez producenta, zgodnie z zakresem prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

PRZEPIĘCIE:
a) w ubezpieczeniu od ognia i innych zdarzeń losowych to gwałtowny wzrost napięcia w sieci elektrycznej i elektronicznej spowodowany wyładowaniami atmosferycznymi,
b) w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego to gwałtowny wzrost napięcia w sieci elektrycznej i elektronicznej.

PRZEWÓZ w ubezpieczeniu rzeczy w przewozie krajowym (cargo) to przemieszczenie rzeczy z miejsca nadania, przy użyciu jednego lub kilku środków transportu, w celu dostarczenia do miejsca przeznaczenia; za przewóz nie uważa się przemieszczenia rzeczy w obrębie tej samej nieruchomości.

PRZEWÓZ KRAJOWY to przewóz, w którym miejsce nadania rzeczy i miejsce ich przeznaczenia położone są w granicach terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

PRZYJĘCIE RZECZY DO PRZEWOZU PRZEZ PRZEWOŹNIKA ZAWODOWEGO to moment przejścia rzeczy spod pieczy nadawcy w pieczę przewoźnika, a **WYDANIE** to moment przejścia spod pieczy przewoźnika w pieczę odbiorcy.

RABUNEK to zabór mienia przy użyciu lub groźbie natychmiastowego użycia przemocy fizycznej na osobie albo doprowadzeniu jej do stanu nieprzytomności lub bezbronności.

ROZMROŻENIE to utrata przydatności do spożycia towarów handlowych na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w bezpośrednim następstwie:
- uszkodzenia urządzenia chłodniczego, w którym przechowywane są ubezpieczone towary w wyniku uderzenia pioruna,

- przerwy w dostawie prądu elektrycznego przez zakład energetyczny trwającej nieprzerwanie przynajmniej 2 godziny.

RYZYKO TRANSPORTOWE to ryzyko poniesienia uszczerbku majątkowego wskutek utraty, ubytku lub uszkodzenia rzeczy podczas przewozu objętego ubezpieczeniem.

SIEĆ ELEKTRONICZNA to urządzenia wraz z układami połączeń między nimi, służące do przesyłania i przetwarzania wszelkiego rodzaju danych, głosu, wizji oraz innych rodzajów przekazu za pomocą sygnałów elektronicznych (napięcia lub prądu o amplitudzie stałej, zmiennej lub nieciągłej).

SIEĆ ELEKTRYCZNA (ELEKTROENERGETYCZNA) to część systemu elektroenergetycznego obejmująca linie przesyłowe napowietrzne i kablowe oraz stacje transformatorowo - rozdzielcze.

SPŁYW WÓD PO ZBOCZACH to zalanie terenów wskutek działania wód spływających po stokach lub zboczach.

SZKODA NA OSOBIE to śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia a także utracone korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

SZKODA to utrata, uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia bezpośrednio wskutek objętego umową ubezpieczenia zdarzenia, mającego charakter nadzwyczajny, niespodziewany i niezależny od woli ubezpieczającego.

SZKODA W MIENIU w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej to uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy ruchomej albo nieruchomości poszkodowanego , a także utracone korzyści poszkodowanego, które by mógł osiągnąć, gdyby nie zostało zniszczone lub uszkodzone jego mienie.

SZKODY WODOCIĄGOWE to szkody powstałe w wyniku:
- wydostania się wody, pary lub płynów wskutek uszkodzenia urządzeń sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, ogrzewczej lub technologicznej,
- cofnięcia się wody lub ścieków z urządzeń publicznej sieci kanalizacyjnej,
- pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci określonych w ppkt a),
- samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych z wyłączeniem przypadków będących następstwem pożaru, prób, naprawy, przebudowy, modernizacji instalacji lub budynku.

ŚNIEG to bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu oraz przewrócenie się mienia sąsiedniego wskutek działania ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczony budynek lub budowlę, powodujące uszkodzenie jego elementów konstrukcyjnych lub zawalenie się.

ŚRODKI OBROTOWE to materiały, wytworzone lub przetworzone produkty gotowe albo znajdujące się w toku produkcji, półprodukty, towary i materiały nabyte w celu sprzedaży.

TERRORYZM to nielegalne akcje organizowane z pobudek ideologicznych lub politycznych, indywidualne lub grupowe, skierowane przeciwko osobom lub obiektom w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności i dezorganizacji życia publicznego przy użyciu przemocy oraz skierowane przeciw społeczeństwu z zamiarem jego zastraszenia dla osiągnięcia celów politycznych lub społecznych.

TRANSPORT OBCY to przewóz wykonywany przez przewoźnika zawodowego na podstawie umowy o przewóz.

TRANSPORT WŁASNY to przewóz wykonywany przez samego ubezpieczającego oraz osoby, za które ponosi odpowiedzialność, a także każdy transport inny niż transport obcy.

TRZĘSIENIE ZIEMI to nie wywołane przez działalność człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu.

UDERZENIE PIORUNA to działanie elektryczności atmosferycznej na ubezpieczone mienie, w tym także działanie polegające na spowodowaniu nagłego przepięcia prądu o napięciu wyższym od znamionowego dla danego urządzenia czy instalacji (przepięcie).

UDERZENIE POJAZDU to uderzenie przez pojazd drogowy w ubezpieczone mienie; definicja nie obejmuje pojazdu kierowanego lub eksploatowanego przez ubezpieczającego lub osobę, za którą ponosi on odpowiedzialność oraz szkód w pojazdach lub ich ładunku.

UPADEK STATKU POWIETRZNEGO to katastrofa lub przymusowe lądowanie załogowego statku powietrznego, a także upadek jego części lub ładunku.

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE (ELEKTROENERGETYCZNE) to maszyny, osprzęt, aparaty przeznaczone bezpośrednio lub pośrednio do wytwarzania, przesyłania, przetwarzania, rozdzielania i odbioru energii elektrycznej.

URZĄDZENIA WSPOMAGAJĄCE to urządzenia umożliwiające utrzymanie w ruchu zespołów elektronicznych, a w szczególności: urządzenia klimatyzacyjne, agregaty prądotwórcze stanowiące niezależne źródła energii, dyżurne agregaty prądotwórcze, UPS (urządzenia podtrzymywania napięcia w przypadku awarii zasilania elektrycznego) i przetworniki częstotliwości.

VANSELLING to hurtowa sprzedaż bezpośrednio z samochodu najczęściej dokonywana przez kierowców (sprzedawców) w imieniu i na rzecz ubezpieczającego; vanselling uważany jest za rodzaj transportu własnego.

DEWASTACJA to rozmyślne, bezprawne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osoby trzecie, definicja nie obejmuje umieszczania napisów (graffiti) na przedmiocie ubezpieczenia oraz stłuczenia szyb, jeśli nie zostały ubezpieczone na podstawie warunków ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia.

WARTOŚCI PIENIĘŻNE:
- krajowe i zagraniczne znaki pieniężne,
- czeki, z wyjątkiem czeków zakreślonych, skasowanych lub opatrzonych indosem pełnomocniczym, zawierającym wzmiankę „wartość do inkasa“, „należność do inkasa“ lub inną o podobnym charakterze,
- weksle, z wyjątkiem weksli opatrzonych indosem pełnomocniczym, zawierającym wzmiankę „wartość do inkasa“ lub inną o podobnym charakterze,
- inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę z wyłączeniem kart płatniczych, kredytowych, charge i debetowych,
- złoto, srebro, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców oraz wyroby z tych metali, a także kamienie szlachetne i perły.

WARTOŚĆ EWIDENCYJNA BRUTTO to wartość mienia, która zgodnie z ustawą o rachunkowości odpowiada wartości początkowej mienia z uwzględnieniem obowiązujących przeszacowań.

WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA to wartość odpowiadająca kosztom odtworzenia mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego, tj.:
- w przypadku budynku lub budowli - wartość odpowiadająca kosztom odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji i standardu wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
- w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia służących prowadzeniu działalności - wartość odpowiadająca kosztom zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu, oraz o tych samych parametrach z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu,
- w przypadku rzeczy w przewozie krajowym - wartość odpowiadająca cenie zakupu netto lub kosztom wytworzenia takiej samej rzeczy lub najbardziej do niej zbliżonej pod względem rodzaju, typu i parametrów, jaką można nabyć w miejscu i dniu rozpoczęcia przewozu; jeśli osiągalna na rynku jest tylko rzecz podobna, ale już lepsza, dokonywane są odpowiednie odliczenia.

WARTOŚĆ RYNKOWA to wartość odpowiadająca najbardziej prawdopodobnej cenie zakupu lub sprzedaży na rynku lokalnym.

WARTOŚĆ RZECZYWISTA to wartość odtworzeniowa (nowa) pomniejszona o zużycie techniczne.

WARTOŚĆ WYTWORZENIA to suma kosztu materiałów i surowców, robocizny oraz kosztów ogólnych poniesionych w celu wytworzenia określonej rzeczy.

WPROWADZENIE RZECZY DO OBROTU to chwila, w której posiadanie rzeczy trwale lub na określony czas zostało przeniesione na osobę trzecią.

WYBUCH to gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się. W przypadku naczyń ciśnieniowych i innych zbiorników tego rodzaju, zdarzenie zostanie uznane za wybuch, jeżeli ściany tych naczyń lub zbiorników uległy zniszczeniu w takim zakresie, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień. Wybuchem jest również gwałtowne zgniecenie i uszkodzenie zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym (implozja).

WYŁĄCZENIE Z EKSPLOATACJI to zaprzestanie prowadzenia w działalności gospodarczej, oświatowej, religijnej itp. albo wykorzystywania na cele mieszkalne lub biurowe.

WYPADEK w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej to zdarzenie powodujące wystąpienie szkody na osobie lub w mieniu w czasie trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela. Wszystkie szkody będące rezultatem tego samego zdarzenia, albo wynikające z tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych i łącznej kwoty roszczeń, uważa się za jeden wypadek i przyjmuje się, że miały miejsce w chwili wystąpienia pierwszej szkody.

WYPADEK ŚRODKA TRANSPORTU to zderzenie się pojazdu z jakimkolwiek obiektem, a także przewrócenie się lub wypadnięcie z trasy.

WYPOSAŻENIE to nie stanowiące części składowej budynku lub budowli meble, wykładziny, sprzęt elektroniczny lub biurowy, stanowiący typowe elementy do prowadzenia przez ubezpieczającego działalności gospodarczej w miejscu ubezpieczenia.

ZAPADANIE SIĘ ZIEMI to obniżenie poziomu terenu z powodu zawalenia się naturalnych, pustych przestrzeni w gruncie.

ZEWNĘTRZNE NOŚNIKI DANYCH to elementy umożliwiające gromadzenie informacji, nadające się do odczytu maszynowego; nośniki takie są objęte ubezpieczeniem, o ile są przeznaczone do wymiany przez użytkownika (np. wymienialne dyski magnetyczne i optyczne, dyskietki).

Członek Zarządu
Marcin Kotulski

Prezes Zarządu
Piotr Narloch